

ISSN 1428-3107

RES ACADEMICAL

BIULETYN INFORMACYJNY
AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA
W CZĘSTOCHOWIE
8/2004

KONFERENCJA REKTORÓW UCZELNI PEDAGOGICZNYCH

Od lewej: Rektor AJD prof. Janusz Berdowski,
Wiceminister Edukacji Narodowej i Sportu
prof. Tadeusz Szulc, Przewodniczący KRUP
prof. Michał Śliwa

OBRADY

Przerwy w obradach - zwiedzanie okolic

OD REDAKCJI

Ileż to razy spoglądamy na niebo! A to ku niemu wznosimy oczy z nadzieją czy prośbą, a to upajamy się widokiem roziskrzonych gwiazd. Często z niepokojem spoglądamy na chmury czy błyskawice. Niebo nad nami zmienia się fizycznie i w sensie metaforycznym, czego każdy z nas doświadcza. Tych tysięcy codziennych spojrzeń nie zliczymy i nie zapamiętamy. Ale niekiedy spoglądamy na niebo ze szczególnym zainteresowaniem. Już wkrótce nadejdzie wieczór wigilijny i będziemy tradycyjnie wypatrywać pierwszej gwiazdki na niebie, by usiąść do wieczerzy w gronie najbliższych. Ta chwila, która jest przed nami, dała Redakcji sposobność do przedstawienia materiału, który cierpliwie czekał w Redakcji pół roku. Mieliśmy wtedy sposobność oglądać przejście Wenus przed tarczą słońca. Nawiązując do tego tematu powiemy dziś o obserwatorium i planetarium, które zainteresowanym dają sposobność oglądania planet i gwiazd. A te niech dobrze wróżą naszym Czytelnikom na kolejne dni, na kolejny 2005 rok.

Redaktor Naczelny

SPIS TREŚCI

BŁOGOSŁAWIENSTWA DLA AKADEMII	2
Z PRAC SENATU	4
Z KRONIKI REKTORSKIEJ	6
AWANSE, ZASZCZYTY	7
PAMIĘCI DOCENTA DRA BOGDANA CALUSIŃSKIEGO	10
OFERTY FUNDACJI NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ	11
KONFERENCJE NAUKOWE	12
<i>Pierwsza konferencja w murach akademii .....</i>	<i>12</i>
<i>Konferencja „Czytanie Dwudziestolecia II” .....</i>	<i>13</i>
<i>Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej</i> <i>„Internowanie obywateli polskich w latach drugiej</i> <i>wojny światowej” .....</i>	<i>14</i>
<i>Już po raz piąty .....</i>	<i>15</i>
JASNOGÓRSKI JUBILEUSZ	16
POPARLI INICJATYWĘ	18
OMREA w AJD	19
WYWIAD MIESIĄCA	20
AKADEMICKI DEBIUT NA TARGACH	24
REPORTAŻ Z CHERSONIA	25
NOWOŚCI NASZEJ OFICYNY WYDAWNICZEJ	27
ZAPROSZENIE NA WYSTAWĘ	31
NOWE KIERUNKI KSZTAŁCENIA	33
W OBRONIE NAUKI	34
NASI ARTYŚCI	35
WNIKLIWI CZYTELNICZY	36
UCZELNIA TRZECIEGO WIEKU	37
DOKUMENTY	38

**Dużo szczerych serdecznych życzeń
zdrowia, spełnienia marzeń, satysfakcji
w życiu zawodowym i osobistym
Pracownikom, Studentom,
szerokiemu gronu naszych Czytelników
z okazji Świąt Bożego Narodzenia
i Nowego Roku 2005**

składa

Rektor i Redakcja

BŁOGOSŁAWIENSTWA DLA AKADEMII

SEKRETARIAT STANU

SEKCJA PIERWSZA - SPRAWY OGÓLNE

N. 565.300

Watykan, 10 listopada 2004 r.

Szanowny Panie Rektorze,

Jego Świątobliwość Jan Paweł II wyraża serdeczną wdzięczność za pamięć, życzenia i modlitwy, jakimi był otaczany szczególnie przy okazji kolejnej rocznicy Pontyfikatu. Dziękuje również za przekazane informacje na temat Uczelni oraz za załączony Biuletyn.

Podczas audiencji ogólnej w dniu 3 listopada br. Ojciec Święty zwrócił się do obecnych na Placu św. Piotra Rodaków z tymi słowami: „Wam, tu obecnym oraz wszystkim, którzy w tych dniach na różne sposoby okazują mi życzliwość serdecznie dziękuję. Niech dobry Bóg wynagradza swoimi łaskami. Z serca wszystkim błogosławię!”

Słowa te Jego Świątobliwość kieruje również do Tych, którzy listownie składali mu życzenia, wyrazy duchowej bliskości i zapewnienia o modlitwie. Polecając Bożej dobroci Pana Rektora, Pracowników Naukowych i całą Społeczność Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, z serca udziela swego Apostolskiego Błogosławieństwa.

Z wyrazami szacunku

Arcybiskup Leonardo Sandri
Substytut Sekretariatu Stanu

Szanowny Pan
Dr hab. Janusz BERDOWSKI
Rektor Akademii
im. Jana Długosza
ul. Waszyngtona 4 / 8
42-201 Częstochowa
POLONIA

ARCYBISKUP METROPOLITA
CZĘSTOCHOWSKI

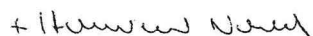
Częstochowa, dnia
Al. Najśw. Maryi Panny 54, tel. (0-34) 324 33 75
20 10 2004 r.

Magnificencja
Szanowny Pan Profesor
Dr hab. Janusz BERDOWSKI
R e k t o r
Akademii im. Jana Długosza
w CZĘSTOCHOWIE

Bardzo dziękuję za okolicznościowy Biuletyn Informacyjny Uczelni, upamiętniający pamiątkę historyczną zaistnienia Uczelni im. Jana Długosza a także za wspomnienie o powołaniu przeze mnie Personalnej Parafii Akademickiej w Częstochowie. Dziękuję za ujęcie tego wydarzenia w Biuletynie.

Składam wielkie gratulacje i życzę pięknego rozwoju Akademii.
Niech Bóg błogosławi.

Z wyrazami należnego szacunku

+Stanisław Nowak
Arcybiskup Metropolita Częstochowski

Z PRAC SENATU

UCHWAŁA Nr 53/53/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 22 września 2004 r. w sprawie wyrażenia zgody na nabycie przez Uczelnię połowy nieruchomości położonej w Częstochowie, przy ulicy Dąbrowskiego 14

UCHWAŁA Nr 54/54/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 22 września 2004 r. w sprawie wystąpienia do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu o realizację w latach 2004–2007 przez Akademię im. Jana Długosza projektów studiów wyższych zawodowych w specjalizacji nauczycielskiej

UCHWAŁA Nr 55/55/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 22 września 2004 r. w sprawie powołania w Wydziale Filologiczno-Historycznym Instytutu Nauk Politycznych

UCHWAŁA Nr 56/56/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 22 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia zmian w Regulaminie Organizacyjnym Administracji WSP w Częstochowie

UCHWAŁA Nr 57/57/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 22 września 2004 r. w sprawie nowelizacji „Regulaminu przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych i zaocznych w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Częstochowie”

UCHWAŁA Nr 58/58/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie zmiany nazwy Wydziału Wychowania Artystycznego na Wydział Artystyczny

UCHWAŁA Nr 59/59/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie poparcia kandydata Wydziału Pedagogicznego do Państwowej Komisji Akredytacyjnej

UCHWAŁA Nr 60/60/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie zmiany nazwy Zakładów w Instytucie Administracji

UCHWAŁA Nr 61/61/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie uruchomienia podyplomowych studiów „Technika w nauczaniu”

UCHWAŁA Nr 62/62/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie uruchomienia podyplomowych studiów „Informatyka i technologia informacyjna w nauczaniu”

UCHWAŁA Nr 63/63/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie uruchomienia podyplomowych studiów „Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna”

UCHWAŁA Nr 64/64/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w planie studiów zaocznych na kierunku: „Administracja”

UCHWAŁA Nr 65/65/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w planie studiów dziennych na kierunku: „Edukacja techniczno-informatyczna”

UCHWAŁA Nr 66/66/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie uruchomienia podyplomowych studiów „Administracja publiczna”

UCHWAŁA Nr 67/67/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie uzupełnienia składu Uczelnianego Zespołu Oceniającego

UCHWAŁA Nr 68/68/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie uzupełnienia składu Senackiej Komisji ds. Budżetu i Finansów

UCHWAŁA Nr 69/69/2004 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 października 2004 r. w sprawie nowelizacji „Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

Na posiedzeniu Senatu w dniu 22 września toczyła się dyskusja wokół logo Uczelni i projektu sztandaru, autorstwa prof. Ryszarda Osadczego. Członkowie Senatu w głosowaniu jawnym jednomyślnie wybrali wersję z portretem Jana Długosza i napisem łacińskim w otoku. [Dzięki ogromnym zabiegom niezwykle trudny do realizacji projekt zrealizowała firma „Wiarus” expresowo i 4 października immatrykulowani podczas uroczystości inauguracji roku akademickiego studenci składali ślubowanie studenckie na nowy sztandar. Od tej chwili wisi obok sztandaru Wyższej Szkoły Pedagogicznej w gablocie w sali posiedzeń Senatu].

Równocześnie Senat powołał komisję ds. logo, której zadaniem stało się rozpisanie otwartego konkursu na opracowanie logo uczelni w składzie: prof. Ryszard Osadczy, dr Marceł Antoniewicz, prof. Grzegorz Banaszekiewicz, prof. Andrzej Desperak.

Podjęto też dyskusję w sprawie statutu Uczelni. W konkluzji stwierdzono, iż do chwili zakończenia prac komisji powołanej do opracowania nowego statutu Uczelni obowiązuje dotychczasowy statut, gdyż ustawa sejmowa dotyczy zmiany nazwy, a nie przekształcenia WSP w AJD.

Rektor Uczelni prof. dr hab. Janusz Berdowski poinformował członków Senatu obecnych na posiedzeniu w dniu 22 września, iż w związku ze zmianą nazwy Wyższej Szkoły Pedagogicznej na Akademię im. Jana Długosza uczelnia nasza będzie używać skrótu AJD.

Na posiedzeniu Senatu w dniu 22 września i 27 października odbyło się głosowanie nad kandydatami Wydziałów do Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Poparcie Senatu uzyskali: prof. dr hab. Michał Wieczorek (WMP), prof. Joachim Pichura (WWA), prof. dr hab. Dariusz Złotkowski (WFH) i prof. dr hab. Kazimierz Rędziński (WP).

Na posiedzeniu Senatu w dniu 22 września i 27 października 2004 r. członkowie Senatu zaakceptowali wnioski w sprawie:

- mianowania dra hab. Joachima Ertelta na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Pedagogiki z dniem 1 października 2004 r. na czas nieokreślony;
- mianowania dra hab. Zdzisława Wiatra na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Plastyki z dniem 1 października 2004 r. na okres 5 lat;
- mianowania dr hab. Wandy Grelowskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej z dniem 1 października 2004 r. na okres 5 lat;
- mianowania dra hab. Kazimierza Rędzińskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Pedagogiki z dniem 1 października 2004 r. na okres 5 lat;
- mianowania dr hab. Jolanty Karbowniczek-Szymańskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej z dniem 1 października 2004 r. na okres 5 lat;
- mianowania dra hab. Adama Opolskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Chemii i Ochrony Środowiska z dniem 1 października 2004 r. na okres 5 lat;
- mianowania dr hab. Eleny Neverovej-Dziopak na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Chemii i Ochrony Środowiska z dniem 1 lutego 2005 r. na okres 5 lat;
- mianowania dra hab. Jacka Jędrzejewskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Matematyki i Informatyki z dniem 1 października 2005 r. na okres 5 lat.

Z KRONIKI REKTORSKIEJ

29 września 2004 r. miało miejsce tradycyjne, coroczne spotkanie JM Rektora z kadrami kierowniczą. Prof. dr hab. Janusz Berdowski przedstawił kalendarium drogi legislacyjnej wniosku o zmianę nazwy Wyższej Szkoły Pedagogicznej na Akademię im. Jana Długosza. W dalszej części przedstawił problemy organizacyjne, zapowiedzi zmian legislacyjnych (tu rozszerzymy relację: samodzielni pracownicy Uczelni, pracując w kilku uczelniach, będą mieć prawo (prawdopodobnie) do wliczania ich do minimum kadrowego I kierunku magisterskiego i I licencjackiego. Większe zmiany dotyczyć będą pracowników PAN. Pracujący w uczelniach na pełnym etacie w PAN będą mieć możliwość wyłącznie do połowy etatu i nie będą mogli piastować jakichkolwiek funkcji w PAN), omówił program oszczędnościowy zatwierdzony przez Senat w maju 2004 r. (a jego dotychczasowe skutki przedstawił Dyrektor Administracyjny mgr Aleksander Gogulski), przeanalizował zmiany w statystyce rekrutacji na rok akademicki 2004/2005 na poszczególnych wydziałach, zrelacjonował wyniki dotychczasowych kontroli Państwowej Komisji Akredytacyjnej w Uczelni, zwracając uwagę na skutki finansowe ocen warunkowych dla budżetu Uczelni.

Fot. A. Pietrzyk

* * *

13 X 2004 r. odbyło się w Katowicach spotkanie z Marszałkiem Województwa Śląskiego Michałem Czarskim, Senatore Grzegorzem Lipowskim, JM Rektora AJD prof. Janusza Berdowskiego i dr. Wiesława Pięty. Trzej wymienieni reprezentanci Częstochowy przedstawili Panu Marszałkowi plany i makiety Akademickiego Centrum Sportowego i przekonywali, by ta inwestycja miała priorytet w rankingu o pozyskanie środków unijnych na realizację.

* * *

21 X 2004 roku odbyła się w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach narada rektorów państwowych wyższych szkół województwa Śląskiego, gdzie głównym gościem był Premier RP Marek Belka, a przedmiotem spotkania były: sprawa budżetu na szkolnictwo wyższe w najbliższym roku, prace legislacyjne nad ustawą o szkolnictwie wyższym, polityka finansowania badań naukowych i finansowania kultury w Polsce.

* * *

W dniach 2–4 grudnia Akademia im. Jana Długosza była organizatorem kolejnego spotkania Konferencji Rektorów Uczelni Pedagogicznych, której przewodniczył prof. dr hab. Michał Śliwa z Krakowa. Obrady miały miejsce w Złotym Potoku, dzięki czemu w przerwach obrad uczestnicy spotkania mogli się cieszyć malowniczo-jesiennym krajobrazem Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Przewodniczący KRUP-u zrelacjonował sprawy przedstawione na listopadowym posiedzeniu KRASP-u; aktualne problemy finansowania szkolnictwa wyższego w Polsce zreferował Zastępca Dyrektora Departamentu Ekonomicznego MENiS Witold Pakuła; o technologiach informacyjno-komunikacyjnych w pro-

Fot. B. Bujak-Skowrońska

cesie kształcenia w uczelniach pedagogicznych mówiła dr Barbara Kędzierska, Przewodnicząca Ogólnopolskiego Zespołu Pełnomocników Rektorów ds. Technologii Informacyjnych w Procesie Dydaktycznym. W drugim dniu obrad gościem konferencji był Wiceminister MENiS prof. dr hab. Tadeusz Szulc. Niestety, prognozy na nadchodzący rok przedstawione przez Pana Wiceministra nie budzą optymizmu, zwłaszcza u zarządzających budżetami Uczelni.

Klamrą spotkania było zwiedzanie Biblioteki Jasnogórskiej i nieudostępionych dotąd zwiedzającym podziemi klasztoru.

AWANSE, ZASZCZYTY

Biskup Piotr Libera
Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski

SEP - 10.4.2.1-40

Warszawa, dnia 28 października 2004 r.

Czcigodny Księżu Profesorze,

Miło mi jest poinformować, że 329. zebranie plenarne Konferencji Episkopatu Polski, które obradowało w Warszawie, w dniach 21 - 22 października br., na podstawie art. 18 pkt 1 Statutu Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych, zatwierdziło Księdza Profesora jako Prezesa ww. Stowarzyszenia.

Proszę przyjąć serdeczne gratulacje i życzenia światła Ducha Świętego w wypełnianiu powierzonych obowiązków.

Z modlitwą i pasterskim błogosławieństwem

+ Piotr Libera
+ Piotr Libera

Czcigodny
Ksiądz Prof. dr hab. Jan ZWIĄZEK
Prezes Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych
Wyższe Seminarium Duchowne
ul. Barbary 41
42 - 200 CZĘSTOCHOWA

Skwer Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 6, 01-015 WARSZAWA, tel.: (22) 530 48 00; 530 48 93; 838 92 51; 838 50 47;
fax (22) 838 09 67

ARCYBISKUP METROPOLITA
CZĘSTOCHOWSKI

Jego Ekscelencja
Ksiądz Biskup
Jan KOPIEC
OPOLE

W nawiązaniu do pisma Ekscelencji z 3 czerwca 2004 roku, wyrażam satysfakcję z zamiaru powołania na prezesa Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych w Polsce kapłana Archidiecezji Częstochowskiej ks. prof. dr. hab. Jana Związka oraz zgodę na powierzenie mu tego obowiązku.

Biorąc pod uwagę przygotowanie Księdza Profesora Jana Związka, jego kompetencje i pracowitość jestem przekonany, że dobrze spełni swój nowy, dodatkowy obowiązek.

Łączę wyrazy głębokiej czci

ARCYBISKUP METROPOLITA
CZĘSTOCHOWSKI

Częstochowa, 18 czerwca 2004 r.
L.dz. 403

* * *

Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów, na podstawie art. 19 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach w zakresie sztuki zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału Malarstwa i Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu z dnia 20 maja 2004 roku o nadaniu stopnia doktora habilitowanego sztuk plastycznych w zakresie malarstwa Panu Zdzisławowi Witoldowi Żmudzińskiemu z Instytutu Plastyki.

* * *

* * *

Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów, na podstawie art. 19 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach w zakresie sztuki zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału Malarstwa i Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu z dnia 23 czerwca 2004 roku o nadaniu stopnia doktora habilitowanego sztuk plastycznych w zakresie malarstwa Panu Włodzimierzowi Kulejowi z Instytutu Plastyki

* * *

Decyzją Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego z dnia 14 września 2004 r. nadano Panu Zbigniewowi Kopciowi stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa.

* * *

24 września 2004 roku Rada Wydziału Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie nadała Pani Renacie Miształ stopień doktora nauk chemicznych.

* * *

Rada Naukowa Wydziału Pedagogiki Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy na posiedzeniu w dniu 12 października 2004 r. zatwierdziła stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, nadany Pani Monice Kowalczyk-Gnyp przez Komisję Doktorską w dniu 21 września 2004 r.

* * *

Rada Naukowa IPI PAN na posiedzeniu w dniu 14 października 2004 r. nadała Panu Arturowi Goli stopień doktora nauk technicznych w zakresie informatyki.

* * *

Uchwałą Rady Wydziału Wychowania Fizycznego Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach z dnia 19.10 2004 r. Tomaszowi Pilisowi z Instytutu Kultury Fizycznej nadano stopień naukowy doktora nauk o kulturze fizycznej.

* * *

Uchwałą Rady Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej z dnia 27 października 2004 r. nadano Pani Małgorzacie Deska stopień naukowy doktora nauk chemicznych.

* * *

Rada Wydziału Neofilologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu nadała 28 października 2004 roku Pani Beacie Rusek stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa stosowanego.

A to ci zapasy

Trwają walki jak na barykadzie,
Poseł posła na łopatki kładzie.

Zbigniew Grzędzielski

PAMIĘCI DOCENTA DRA BOGDANA CAŁUSIŃSKIEGO

20 października odbyło się w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie wspólne seminarium Instytutu Fizyki Akademii Jana Długosza i Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego poświęcone pamięci Docenta dra Bogdana Całusińskiego – współzałożyciela i pierwszego Przewodniczącego Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego.

Seminarium prowadzili: prof. dr hab. Józef Świątek i dr hab. Danuta Płusa, prof. PCz prof. dr hab. Józef Świątek, Dyrektor Instytutu Fizyki Akademii im. Jana Długosza dokonał otwarcia seminarium i prowadził część pierwszą. W jej ramach dr Ewa Jakubczyk przedstawiła sylwetkę doc. dr Bogdana Całusińskiego. Około 25 minutowy wykład był ilustrowany szeregiem zdjęć z życia doc. Całusińskiego. Następnie prowadzący zwrócił się do zebranych, by podali jakieś fakty dotyczące doc. Całusińskiego. Głos zabrał prof. dr hab. Bolesław Wysłocki, który podał szereg szczegółów świetnie uzupełniających sylwetkę doc. Całusińskiego. Część drugą – naukową – seminarium prowadziła dr hab. Danuta Płusa, Przewodnicząca Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego. W jej ramach młodzi i trochę starsi fizycy częstochowscy zaprezentowali 10-minutowe komunikaty przedstawiające ich najnowsze prace. Na podkreślenie zasługuje fakt, że zarówno prof. J. Świątek, jak dr hab. D. Płusa umieli tak poprowadzić seminarium, by znalazł się czas, na wypowiedzi własne i zadawanie pytań prelegentom. Przy bardzo napiętym programie było to trudne. Materiały seminarium zawierające pełny tekst lub streszczenia prezentowanych prac przygotował dr Wojciech Gruhn, sekretarz seminarium. Wykładający otrzymali je w momencie otwarcia seminarium.

Życie i dorobek doc. dr Bogdana Całusińskiego (1934–1999)¹

Ewa Jakubczyk^a, Jerzy J. Wysłocki^b

^a Instytut Fizyki, Akademia im. Jana Długosza, ul. Armii Krajowej 13/1, 42–200 Częstochowa

^b Politechnika Częstochowska, Wydział Inżynierii Procesowej Materiałowej i Fizyki Stosowanej,
Instytut Fizyki, ul. Armii Krajowej 19, 42–200 Częstochowa

Doc. dr Bogdan Całusiński urodził się 1 stycznia 1934 roku w Bukownie (powiat częstochowski, gmina Olsztyn). Rodzice prowadzili tam gospodarstwo rolne. Był ich jedynym dzieckiem. W 1940 r. rozpoczął naukę w Szkole Podstawowej w Bukownie, którą kontynuował od 1944 r. na tajnych kompletach. W 1951 roku ukończył Gimnazjum i Liceum im. Romualda Traugutta w Częstochowie i został przyjęty na studia w Uniwersytecie Łódzkim, na kierunek Fizyka. W 1954 r., jako student ostatniego roku studiów, podjął pracę w charakterze asystenta w Katedrze Fizyki Politechniki Łódzkiej. Prace tę kontynuował po uzyskaniu dyplomu magistra fizyki w dniu 28.09.1955 r. Natomiast w latach 1956–1971 pracował na Politechnice Częstochowskiej, kolejno w Katedrze Fizyki Technicznej (1956–1969) i Katedrze Elektroniki Przemysłowej na Wydziale Elektrycznym (1969–1971), gdzie pełnił funkcję kierownika Katedry. Doktorat z fizyki na temat: „Zagadnienia emisji egzoelektronów przy rekrystalizacji i przemianach fazowych” obronił na Uniwersytecie Wrocławskim 29 maja 1968 r. (promotor prof. dr hab. Bogdan Sujak).

W roku 1971 przeszedł do tworzącej się w Częstochowie Wyższej Szkoły Nauczycielskiej (od 1974 r. Wyższa Szkoła Pedagogiczna²), stając się głównym organizatorem kierunku fizyka. Przez prawie trzydzieści lat pracy w tej uczelni pełnił szereg odpowiedzialnych funkcji. Był m.in. pierwszym dziekanem Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (1971–1977), kierownikiem Zakładu Fizyki, Zakładu Fizyki Ogólnej, Zakładu Fizycznych Podstaw Elektroniki. W roku 1981 został wybrany prorektorem WSP ds. nauki i pełnił tę funkcję do początku stanu wojennego.

Doc. dr Bogdan Całusiński był wzorowym dydaktykiem, wyróżniającym się wysoką fachowością w prowadzeniu różnorodnych zajęć dydaktycznych. Prowadził wykłady z podstaw fizyki, matematycznych metod fizyki, elektroniki oraz wykłady monograficzne i specjalistyczne. Był bardzo lubiany przez studentów, którym poświęcał każdy swój wolny czas. W trosce o jakość kształcenia przyszłych nauczycieli był organizatorem studenckich pracowni z fizyki i elektroniki. Był autorem wielu publikacji z zakresu wykorzystania egzoeemisji elektronów do badań zjawisk powierzchniowych w ciałach stałych, a także

mikroelektroniki. Wypromował 3 doktorów, kilkunastu magistrów inżynierów w Politechnice Częstochowskiej i 75 magistrów fizyki w WSP. Swoją wiedzę służył chętnie nauczycielom fizyki, pomagając w organizacji i sprawując naukową opiekę nad konferencjami metodyczno-przedmiotowymi, prowadzonymi przez częstochowski oddział Instytutu Kształcenia Nauczycieli. Współpracował również z fabrykami pomocy naukowych w Częstochowie i Bytomiu, biorąc udział w opracowywaniu prototypów nowych pomocy naukowo-dydaktycznych.

Docent Całusiński był współzałożycielem Częstochowskiego Oddziału PTF, a także jego pierwszym przewodniczącym (1974–1978) i wieloletnim członkiem zarządu. Do końca życia był także członkiem Okręgowego Komitetu Olimpiady Fizycznej. Od początku istnienia „Solidarności” w WSP pracował z ogromnym zaangażowaniem w jej uczelnianych władzach.

Za swoją pracę nauczyciela akademickiego doc. dr B. Całusiński został nagrodzony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, a także wieloma nagrodami ministerialnymi i rektorskimi.

Doc. dr Bogdan Całusiński zmarł w Częstochowie 21 lipca 1999 roku w wieku 65 lat. Częstochowskie środowisko naukowe, a w szczególności środowisko fizyków, poniosło nieodżałowaną stratę. Docent Całusiński łączył w sobie cechy doskonałego fizyka teoretyka, zajmującego się również eksperymentem fizycznym i wspaniałego nauczyciela akademickiego. Po Jego odejściu została pustka, ale na zawsze pozostanie w pamięci tych wszystkich, którzy Go znali i cenili.³

¹ Praca prezentowana na seminarium poświęconym **Pamięci doc. dr Bogdana Całusińskiego**, PTF Oddział Częstochowski 20.10.2004.

² Od 1.10.2004 r. Akademia im. Jana Długosza.

³ Pełny tekst opublikowany w **Postępiech Fizyki**, Tom 51, Zeszyt 2, 109–110 (2000).

OFERTY FUNDACJI NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ

Program TRANSLACJE

POMOC W UPOWSZECHNIANIU DOROBKU NAUKOWEGO POLSKIEJ HUMANISTYKI POZA GRANICAMI KRAJU

Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej oferuje autorom polskich dzieł z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych

dofinansowanie przekładu swoich prac na język kongresowy.

Warunkiem sfinansowania przez FNP tłumaczenia pracy jest udokumentowane zainteresowanie jej publikacją i dystrybucją renomowanego wydawnictwa zagranicznego. Podstawowym kryterium oceny wniosku jest wartość naukowa dzieła.

Wnioski można składać w dowolnym terminie.

Formularz wniosku jest dostępny na stronie: <http://www.fnp.org.pl/programy/wydaw.htm#3>

Szczegółowych informacji udziela koordynator programu, p. Elżbieta Boulangé-Niwińska, tel.: (22) 845 95 09, e-mail: elzbieta.niwinska@fnp.org.pl

* * *

SUBSYDIA PROFESORSKIE – EDYCJA 2004 – – NAUKI PRZYRODNICZE I MEDYCZNE

Od roku 1998 realizowany jest program wspierania wybitnych uczonych poprzez przyznawanie im trzyletnich subsydiów, których celem jest albo intensyfikowanie już prowadzonych prac, albo umożliwienie podejmowania nowych kierunków badań.

Na subsydiu składają się: imienne stypendium laureata oraz środki, które zgodnie z jego uznaniem może on przeznaczyć na stypendia dla doktorantów i młodych doktorów, na zakupy książek i czasopism, aparatury i materiałów, udział w konferencjach, finansowanie krótkich wyjazdów naukowych, organizowanie seminariów itp.

Program adresowany jest do aktywnie działających naukowo osób, których dotychczasowy dorobek stanowi rękojmię właściwego wykorzystania środków i które potrafią skutecznie łączyć pracę naukową z kształceniem młodej kadry. Począwszy od edycji programu w 2002 roku z udziału w nim wyłączeni są:

- uczeni piastujący stanowiska rektorów lub prorektorów, a także dyrektorów instytutów naukowych;
- osoby w wieku ponad 60 lat.

Subsydia przyznawane są na drodze zamkniętego konkursu, obejmującego co rok inny obszar nauki. W roku 2004 są nim nauki przyrodnicze i medyczne. Kandydatów zgłasza powołana przez Fundację grupa wybitnych uczonych, uznawanych za autorytety w danej dziedzinie. Na tej podstawie Fundacja tworzy listę zaproszonych do udziału w konkursie. Ci z zaproszonych uczonych, którzy zechcą w nim uczestniczyć, przedstawić powinni informację o swoich zamierzeniach naukowych wraz z projektem wykorzystania subsydiów.

Zarząd Fundacji wyłania laureatów posiłkując się opiniami recenzentów. Przewiduje się przyznanie do 15 trzyletnich subsydiów, każde w łącznej wysokości 240 tys. zł (80 tys. zł rocznie). Fundacja oczekuje od laureatów aktywnej pracy naukowej oraz działania na rzecz promocji nauki.

Informacji o subsydiach profesorskich udziela p. Jakub Wojnarowski, tel. 845-95-15, e-mail: subsydia@fnp.org.pl.

KONFERENCJE NAUKOWE

PIERWSZA KONFERENCJA W MURACH AKADEMII

W dniach 18–19 października br. staraniem Instytutu Pedagogiki odbyła się międzynarodowa konferencja pt. „Idea wielokulturowości w edukacji”. Była to pierwsza sesja naukowa zorganizowana w naszej Uczelni już jako Akademii im. Jana Długosza. humanistów zajmujących się zagadnieniem wzajemnych relacji między kulturami gościliśmy po raz trzeci (I konferencja odbyła się w 2000, II w 2002 r.). Odnotujemy, iż podobne badania prowadzi również Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet w Białymstoku oraz Uniwersytet Warszawski.

Pedagodzy, socjologzy, psychologzy i historycy wychowania z ośrodków zagranicznych i krajowych przedstawili w sumie 37 referatów. Obecni byli naukowcy z Czech, Słowacji, Ukrainy, a także goście specjali, prof. Joachim Ertelt z Uniwersytetu z Mannheim (Niemcy) oraz prof. William Shultz z Kanady. Krajowe ośrodki akademickie reprezentowali badacze z Uniwersytetu Białostockiego, Rzeszowskiego, Śląskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Wrocławskiego, Akademii Bydgoskiej, Świętokrzyskiej, Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej, Akademii Obrony Narodowej, Politechniki Częstochowskiej oraz naszej Akademii.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali przedstawiciele władz uczelnianych prorektor ds. nauczania Jerzy Mizgalski oraz dziekan wydziału pedagogicznego Andrzej Margasiński. Obrady plenarne, którym przewodniczył Kazimierz Rędziński, zainaugurował Władysław Markiewicz (GWSH), który omawiając wpływ kultury politycznej na ideę wielokulturowości, podkreślił niepokojące oznaki utrwalania się

na początku XXI w. modelu wrogiego traktowania obcych kultur (czego wyrazem są m.in. ataki terrorystyczne i stosunek krajów zachodnich do swych islamskich obywateli). Prelegent podkreślił, iż globalizacja nie usunęła źródeł partykularnych antagonizmów. Relacji między globalizacją właśnie a wielokulturowością dotyczyło wystąpienie Janusza Sztumskiego (UŚ), w którym autor podważył zasadność używania dziś metafory „globalnej wioski”, przekonując, iż paradoksalnie globalizacja przyczyniła się raczej do polaryzacji świata niż do zbliżenia. Z kolei Joachim Liszka (UŚ) przeanalizował wpływ mechanizmów rozwoju społecznego na wielokulturowość, a Krzysztof Jakubiak (A. Bydg.), przedstawiając politykę sanacji wobec mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej, podważył uproszczone opinie o nacjonalistycznym charakterze ruchu piłsudczykowski (przywołał wypowiedzi m.in. Tadeusza Hołówwki). Natomiast Jiří Prokop (U. Praski) omówił przebieg socjalizacji i edukacji dzieci romskich w Republice Czech.

Drugi dzień konferencji otworzył swym wystąpieniem Jerzy Nikitorowicz (U. Białostocki). Omówił on typy interakcji w społeczeństwie wielokulturowym (konfrontację, asymilację, dialog i współpracę) oraz warstwy tożsamości wielokulturowej (od jednostkowej poprzez rodzinną, regionalną, narodową aż do globalnej). Marta Pawlina-Meducka (AŚ) scharakteryzowała stosunek do oświaty chłopów galicyjskich okresu międzywojennego na podstawie ich pamiętników. Z kolei Marian Cieślarczyk (AON) podkreślił konieczność kształtowania kultury bezpieczeństwa (osobistego, narodowego i międzynarodowego) w kontekście zagrożeń XXI w.

Wśród innych wystąpień szczególnie zainteresowaniem cieszyły się odczyty pracowników naszej uczelni, które dotyczyły uwarunkowań psychologicznych wielokulturowości. Jarosław Jagieła scharakteryzował metodę psychoterapii Berta Hellingera, usuwającą uprzedzenia do siebie dzisiejszych Polaków, Niemców, Ukraińców, wynikające z tragedii rodzinnych ich ojców lub dziadów, pokolenia II wojny światowej (zaprezentowano film z seansu psychoterapeutycznego). Z kolei Elżbieta Napora omówiła negatywny wpływ mediów na cechy osobowości dziecka, porównując wypowiedzi oraz rysunki dzieci telewizyjnych i nietelewizyjnych (autorka wykorzystała badania własne).

Naukowcy poruszyli również historyczne aspekty edukacji wielokulturowej, m.in. tematykę żydowską okresu międzywojennego, oraz współczesne zagadnienia wielokulturowości, m.in. poglądy studentów na UE, tożsamość narodową, globalizację i wielokulturowość.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem studentów naszej Uczelni. Znalazła też oddźwięk w prasie lokalnej („Gazeta Wyborcza”, „Dziennik Zachodni”). Organizatorzy zadbali również o imprezy towarzyszące – w pierwszym dniu obrad uczestnicy konferencji zwiedzili klasztor na Jasnej Górze i dzięki przewodnikowi o. Janowi Golonce poznali jego wkład w kulturę polską (mieli okazję obejrzenia m.in. Biblioteki Jasnogórskiej, Muzeum 600-lecia).

W podsumowaniu dwudniowych obrad podkreślono, iż choć wiele kwestii wciąż pozostaje do rozstrzygnięcia, to różnorodność metod badawczych oraz szeroki wachlarz zagadnień niewątpliwie znacząco uzupełni dotychczasowy stan badań nad wielokulturowością. Materiałnym pokłosiem konferencji będzie publikacja zawierająca teksty referatów, która ukaże się w najbliższym czasie. Już teraz jednak można stwierdzić, że złoży się na nią wiele ważnych wątków badawczych.

Miroslaw Łapot

KONFERENCJA „CZYTANIE DWUDZIESTOLECIA II”

W dniach 6–7 grudnia b.r. odbyła się konferencja CZYTANIE DWUDZIESTOLECIA II, zorganizowana przez Zakład Historii Literatury XX Wieku Instytutu Filologii Polskiej. Była to już druga konferencja z tego cyklu, pierwsza odbyła się w październiku 2003 r. Ubiegłoroczne spotkanie badaczy literatury, reprezentujących naszą uczelnię, liczne ośrodki krajowe i Uniwersytet Wiedeński, miało wysoki poziom merytoryczny, a organizatorzy otrzymali wiele wyrazów uznania za profesjonalne przygotowanie sesji. Zachęciło to nas do kontynuacji tego rodzaju spotkań i do nadania im charakteru cyklicznego.

Formuła tegorocznej konferencji, podobnie jak ubiegłorocznej, była otwarta; znalazło się w niej miejsce dla różnych propozycji badawczych. Tematyka zaprezentowanych tekstów obejmowała szczegółowe analizy utworów lirycznych, prozatorskich, dramatycznych oraz tekstów krytycznych dotyczących Dwudziestolecia, ujęcia syntetyczne, sylwetki mniej znanych pisarzy, problem tradycji w Dwudziestoleciu, powinowactwa między literaturą a innymi dziedzinami sztuki, konteksty europejskie literatury polskiej, związki literatury współczesnej z tradycją literackiego międzywojnia, zagadnienia językowe i in.

Obrady toczyły się w budynku rektoratu przy ul. Waszyngtona, w salach 54 i 138, w poniedziałek 6 grudnia w godz. 9.00–19.00, we wtorek 7 grudnia w godz. 9.00–14.00.

W konferencji, poza pracownikami naszej Uczelni bądź z osobami z nią związanymi poprzez pracę naukową, wzięło udział ponad dwudziestu gości z różnych ośrodków, w tym z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, Akademii Świętokrzyskiej, Uniwersytetu Wiedeńskiego. Poziom merytoryczny wygłoszonych referatów był bardzo wysoki, a ponieważ uczestnicy konferencji reprezentowali różne osobowości i temperamy badawcze, dyskusja miała charakter niezwykle ożywiony i twórczy.

W programie konferencji znalazła się także sekcja studencka. Należy przypomnieć, iż studenci polonistyki w ub. roku akademickim zorganizowali własną sesję naukową, a sukces, jaki osiągnęli, zachęcił ich zapewne do udziału w CZYTANIU DWUDZIESTOLECIA. „Czytanie” to w pełni się powiodło;

studenci wnieśli oryginalne propozycje do interpretacji tekstów z lat międzywojennych oraz współczesnych, nawiązujących do tradycji Dwudziestolecia. Tym sposobem działania o charakterze naukowym udało się zespolić z procesem dydaktycznym, z przygotowaniem młodzieży studiującej do przyszłej pracy badawczej.

Organizatorzy są w pełni usatysfakcjonowani przebiegiem konferencji, jej naukową i jednocześnie koleżeńską atmosferą, wyrażają też wdzięczność za wsparcie, jakie otrzymali w trakcie przygotowań do konferencji zarówno ze strony władz Uczelni jak i wszystkich osób, które zadbały, by doszło do jej sfinalizowania.

Mamy nadzieję, że nasze przedsięwzięcie badawcze będzie miało ciąg dalszy w następnym roku akademickim, że organizatorom uda się zdobyć środki na jego kontynuację. Pragniemy, by te spotkania, które już zyskały sobie dobrą sławę w środowisku naukowym, współtworzyły tradycje naukowe naszej Akademii, by stały się jedną z jej „wizytówek”.

dr hab. Elżbieta Hurnik, prof. AJD

SPRAWOZDANIE Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ „INTERNOWANIE OBYWATELI POLSKICH W LATACH DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ”

W dniach 19–20 października 2004 roku w Ośrodku Doskonalenia Kadr Służby Więziennictwa w Kulach pod Częstochową, Instytut Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz Komisja Historii Wojskowej Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk zorganizowały międzynarodową konferencję naukową poświęconą zagadnieniu internowania obywateli polskich w latach drugiej wojny światowej, jednakże ze szczególnym uwzględnieniem żołnierzy Wojska Polskiego.

Konferencję – podczas której wygłoszonych zostało 11 referatów, otworzył prof. dr hab. Tadeusz Panecki z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, przewodnicząc również jej pierwszej części. W słowie wstępnym, przywitawszy wszystkich uczestników oraz zaproszonych gości zwrócił przede wszystkim uwagę na fakt, iż konferencja jest pierwszą próbą zebrania i usystematyzowania wiedzy na temat wszystkich aspektów internowania obywateli polskich w latach drugiej wojny światowej.

Na zakończenie pierwszego dnia konferencji odbyła się dyskusja, w której uczestnicy skoncentrowali się przede wszystkim na zagadnieniu zastosowania w praktyce postanowień prawa międzynarodowego odnośnie jeniectwa i internowania. Ponadto dokonali porównania sytuacji polskich wojskowych internowanych w państwach nadbałtyckich oraz analizy stanowiska Rumunii wobec poszczególnych przedstawicieli najwyższych władz politycznych i wojskowych II RP.

Na zakończenie obrad rozpoczęła się dyskusja będąca przede wszystkim porównaniem sytuacji internowanych obywateli polskich w poszczególnych krajach – od „krystalicznie” neutralnej Szwajcarii po łamiący wszelkie przepisy prawa międzynarodowego Związek Radziecki. Natomiast prof. zw. dr hab. Tadeusz Dubicki podjął próbę podsumowania wszystkich wystąpień, zwracając uwagę na niezwykłą złożoność zagadnienia jako takiego oraz złożoność losów polskich obywateli internowanych w latach II wojny światowej, spośród których część w przeciągu zaledwie jednego roku była np. dwukrotnie internowana – czego doświadczyli m.in. żołnierze 2 Dywizji Strzelców Pieszych.

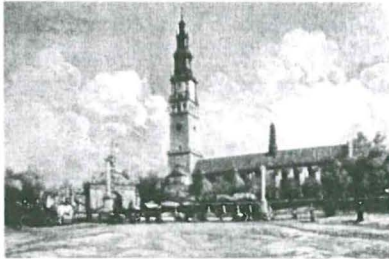
Zgodnie z przyjętym przez organizatorów założeniem konferencji było zaprezentowanie stanu badań naukowych nad zjawiskiem podejmowanym dotychczas raczej sporadycznie i to jedynie w formie przyczynkowej. Tym samym po raz pierwszy w sposób komplementarny przedstawione zostało zagadnienie internowania obywateli polskich w latach 1939–1945, co pozwoliło ukazać zarówno przyczyny, skalę internowania i jego kierunki, jak i również warunki bytowania, a wszystko to w aspekcie ówczesnego prawa międzynarodowego. Dzięki temu, zagadnienie internowania zyskało całkiem nowy wymiar – pogłębiony oraz wzbogacony o aspekt porównawczy. W ten sposób konferencja jednoznacznie przyczyniła się do pogłębienia stanu badań z zakresu najnowszej historii Polski, tym bardziej, że umożliwiła także zweryfikowanie niektórych funkcjonujących dotychczas błędnych ustaleń.

dr Robert Majzner

JUŻ PO RAZ PIĄTY

V Międzynarodowe Interdyscyplinarne Sympozjum Naukowe zorganizowała prof. dr hab. Lucyna Rożek z Instytutu Filologii Polskiej, przy współpracy z wymienionymi niżej.

**V MIĘDZYNARODOWE
INTERDISCYPLINARNE SYMPOZJUM NAUKOWE**

*Dziedzictwo religijne w kulturze
i literaturze Europy XIX i XX wieku*

15 – 17 listopada 2004
Dom Pielgrzyma im. Jana Pawła II na Jasnej Górze
Częstochowa

PATRONAT SPRAWUJE
JM REKTOR AKADEMII im. JANA DŁUGOSZA
W CZĘSTOCHOWIE
PROF. DR HAB. JANUSZ BERDOWSKI
ORAZ ZAKON OJCÓW PAULINÓW NA JASNEJ GÓRZE

KOMITET ORGANIZACYJNY
Prof. dr hab. Lucyna Rożek
Prof. dr hab. Edward Kasperski
Prof. dr hab. Wojciech Pazera
Dr Joanna Ławnikowska-Koper
Dr Olga Glebowa
Dr Dorota Utracka
Dr Dorota Suska

KOMITET NAUKOWY
Prof. dr hab. Lucyna Rożek
O. prof. dr hab. Szczepan Jabłoński OSPPE
Prof. dr hab. Zofia Zarębianka
Prof. dr hab. Edward Kasperski
Prof. dr hab. Wojciech Pazera

ORGANIZATORZY DZIĘKUJĄ
Zakonowi Ojców Paulinów na Jasnej Górze,
Ministerstwu Edukacji Narodowej i Sportu
za finansowe wsparcie konferencji
oraz wszystkim Organizacjom i Instytucjom Naukowym,
które przyczyniły się do zaistnienia tego sympozjum.

MIEJSCE OBRAD:
Obrady plenarne i w sekcjach 15 – 17 listopada 2004 r.
sale konferencyjne w Domu Pielgrzyma im. Jana Pawła II
na Jasnej Górze, ul. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego 1/31

W czasie trwania trzydniowych obrad wysłuchano 57 wystąpień, z których część znajdzie się w tomie pokonferencyjnym.

JASNOGÓRSKI JUBILEUSZ

Częstochowa, dn. 29.11.2004 r.

AKADEMIA
im. JANA DŁUGOSZA
BIURO REKTORA

Jego Magnificencja
Rektor
Akademii im. Jana Długosza
w Częstochowie
dr hab. prof. AJD Janusz Berdowski

Pragniemy Jego Magnificencji poinformować, że w związku z przypadającą w 2005 roku 350. rocznicą obrony Jasnej Góry przed wojskami szwedzkimi podczas drugiej wojny północnej z lat 1655-1660, decyzją Prezydenta Miasta Częstochowy Tadeusza Wrony i Ojca Przeora Klasztoru Ojców Paulinów Mariana Lubelskiego zostały zaplanowane obchody tego wydarzenia – pod nazwą **Jubileusz 350-lecia Obrony Jasnej Góry w Częstochowie**.

Efektom wspólnych działań Klasztoru Jasnogórskiego oraz Urzędu Miasta Częstochowy będzie bardzo bogaty, realizowany przez cały rok 2005, program patriotyczno-religijny, kulturalny, naukowy, turystyczny zarówno dla częstochowian, jak i turystów, pielgrzymów polskich i zagranicznych. Obchody Jubileuszu zostały zainaugurowane uroczystymi nieszpornami i procesją eucharystyczną na Jasnej Górze w dniu 18 listopada br.

Powołany został też Komitet Organizacyjny Obchodów Jubileuszu 350-lecia Obrony Jasnej Góry w Częstochowie, którym ze strony Klasztoru Ojców Paulinów kieruje Ojciec Podpreztor Sebastian Matecki, a ze strony Miasta Częstochowy naczelnik Wydziału Komunikacji Społecznej UMC Teresa Kaczor, którego zadaniem jest też stworzenie całościowego programu obchodów.

Zwracamy się do Jego Magnificencji z prośbą o włączenie się Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie w prace Komitetu Organizacyjnego i zgłoszenie nam Państwa propozycji przedsięwzięć (sympozjów, konferencji, itd.) związanych z obchodami jubileuszowymi. Ze względu na konieczność ujęcia tych propozycji w przygotowywanym programie Roku Jubileuszowego, który musi być wydrukowany w styczniu 2005 r., a wcześniej przetłumaczony na języki obce, uprzejmie prosimy Państwa o przesłanie propozycji programowych do końca grudnia br.

Liczymy na współpracę z Państwem i jesteśmy przekonani, że dzięki Państwa wiedzy i doświadczeniu na pewno wypracujemy najlepszy i najbardziej atrakcyjny program Obchodów Jubileuszu 350-lecia Obrony Jasnej Góry w Częstochowie, obrony o której Adam Mickiewicz powiedział:

„Obrona ta przez przykład, jaki dała, przez nieobliczalne skutki, jakie za sobą pociągnęła, rozstrzygnęła o losach Polski”.

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
ze strony Jasnej Góry

O. Sebastian Matecki

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
ze strony Urzędu Miasta

Teresa Kaczor
AKADEMIA IM. JANA DŁUGOSZA
DZIAŁ NAUKI
ul. Waszyngtona 4/8
42-200 CZĘSTOCHOWA
tel. 0048 22 3764131, fax 0048 34 3764223
02. GRU. 2004

Fakt, że ks. prof. dr hab. Jan Związek prezentował najnowszą pracę o. prof. dra hab. Zachariasza S. Jabłońskiego „Jasna Góra bliska i daleka. Ze studiów nad Sanktuarium Narodowym” dał nam sposobność sięgnięcia do recenzji Księdza Profesora i za Jego przyzwoleniem cytujemy fragmenty.

„W środowisku naukowym w Częstochowie, a także w całej Polsce o. prof. dr hab. Zachariasz Szczepan Jabłoński z zakonu paulińskiego jest znany jako doskonały znawca problematyki związanej z dziejami sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze oraz roli tego ośrodka w życiu religijnym i narodowym w Polsce. Zakres Jego zainteresowań obejmuje także aktualne sprawy duszpasterskie, szczególnie dotyczące oddziaływania sanktuarium jasnogórskiego na rozwój kultu maryjnego i jego wpływ na

działalność pastoralną w minionych oraz współczesnych czasach. Każdy jubileusz oraz ważniejsze wydarzenia w Kościele katolickim w Polsce Autor łączy z sanktuarium jasnogórskim. Ale opracowań o dziejach Jasnej Góry i oddziaływaniu jasnogórskiego ośrodka maryjnego nigdy nie jest za wiele i stale pojawiają się nowe problemy w tej dziedzinie. Mimo ogromnej ilości opracowań dotyczących problematyki jasnogórskiej zawsze można znaleźć nowe obszary badawcze oraz fakty i wydarzenia historyczne, które należy przedstawić w świetle współczesnych metod naukowych.

O. Profesor Zachariasz Sz. Jabłoński w swoich licznych publikacjach dotyczących dawnych i najnowszych dziejów Jasnej Góry potrafi zawsze dostrzec i odkrywać nieznaną, a jednocześnie ważne problemy i w formie naukowej lub popularnonaukowej przedstawić je czytelnikowi. Czyni to w licznych artykułach publikowanych na łamach różnych czasopism oraz w zwięzłych publikacjach, dotyczących analogicznej problematyki. Rózsądnie także czyni, publikując wcześniej wydane artykuły zbliżone tematycznie w formie książkowej. Posiada ten sposób uzasadnienie w tym, iż rozproszone artykuły powodują wiele trudności w ich wykorzystaniu, natomiast opublikowane w wydawnictwie zwięzłym są znacznie bardziej dostępne do korzystania zwłaszcza w badaniach naukowych. Publikacje Ojca Profesora są zawsze oparte na bogatym materiale źródłowym, zgromadzonym w Archiwum Ojców Paulinów na Jasnej Górze. Pisane zaś jasnym i zrozumiałym językiem sprawiają, że czytelnik chętnie do nich zagląda i je studiuje.

W świetle dotychczasowego dorobku naukowego Ojca Profesora należy spojrzeć na najnowszą jego publikację książkową pt. „Jasna Góra bliska i daleka. Ze studiów nad Sanktuarium Narodowym” (Jasna Góra – Częstochowa 2004). Na stronie tytułowej została nadto podana ważna informacja, że jest to 154 pozycja, która ukazała się staraniem paulińskiego ośrodka wydawniczego na Jasnej Górze, co świadczy o zrozumieniu władz zakonnych dla działalności naukowej i publicystycznej, szczególnie w odniesieniu treściowym publikacji do sanktuarium jasnogórskiego. Książka została wydana przez Poligrafię Inspektora Towarzystwa Salezjańskiego. Wysokości nakładu nie podano. Książka posiada oprawę tekturową. Na zewnętrznych stronach oprawy została umieszczona panorama świątyni jasnogórskiej, a poniżej niej kilka zdjęć, przedstawiających charakterystyczne wydarzenia na Jasnej Górze. [...]

Należy stwierdzić, że publikacja o. Zachariasza Szczepana Jabłońskiego „Jasna Góra bliska i daleka” od początku do końca została utrzymana w konwencji zbioru różnych artykułów Autora, spośród których wyłoniły się pewne grupy tematyczne. Nie wynikały one ani z chronologii dziejów Jasnej Góry ani ich tematyki. Tak połączone artykuły w mniejsze grupy stanowiły całość i dopiero łącznie dawały obraz wielu zagadnień. Zasadnicza wartość tej książki to ukazanie wielu problemów związanych z sanktuarium jasnogórskim oraz z oddziaływaniem Jasnej Góry na życie religijne i narodowe tak w minionych wiekach jak i w najnowszych czasach. Należy żywić nadzieję, że na podstawie lektury tej książki, napisanej pięknym językiem polskim, powstaną nowe inspiracje i pomysły do dalszych wnikliwych studiów nad dziejami i rolą jasnogórskiego ośrodka maryjnego w dziejach narodu polskiego i Kościoła katolickiego. Najprawdopodobniej i Ojciec Profesor w najbliższej przyszłości podejmie badania nad tymi zagadnieniami, które w tej publikacji nie znalazły jeszcze bardziej pełnego opracowania.

Ks. prof. Jan Związek

OBCHODY 350-LECIA OBRONY JASNEJ GÓRY

Książka i nieszpory

O. prof. dr hab. Zachariasz S. Jabłoński wygłosił odczyt „Jubileusz czy rocznica?” Fot. W.D.

Wczoraj — w rocznicę ataku Szwedów na Jasną Górę zainaugurowano jubileusz 350-lecia zwycięskiej obrony klasztoru.

Podczas spotkania w Auli o. Kordeckiego o. prof. dr hab. Zachariasz S. Jabłoński wygłosił odczyt „Jubileusz czy rocznica?”, a ks. prof. dr hab. Jan Związek, pracownik Akademii im. Jana Długosza, zaprezentował zebrany najnowszą książkę o. Zachariasza „Jasna Góra bliska i daleka”.

Książka jest 154. pozycją wydaną przez Jasnogórski Ośrodek Wydawniczy. Zawiera nowe oraz publikowane już wcześniej artykuły o. Zachariasza Jabłońskiego,

które łączy temat Sanktuarium Maryjnego i ruchu pielgrzymkowego.

— „Jasna Góra bliska i daleka” podobnie jak inne publikacje tego autora ukazuje ważne problemy w niezwykle przyjazny czytelnikowi sposób — powiedział o książce o. Zachariasza ks. Jan Związek.

Także wczoraj w Bazylice Jasnogórskiej odbyły się uroczyste nieszpory oraz procesja eucharystyczna szlakiem o. Augustyna Kordeckiego. O 21.00 apel jasnogórski odprawił bp. Stanisław Napierała, ordynariusz diecezji kaliskiej. MG

POPARLI INICJATYWĘ

Tygodnik „Niedziela” z 7 listopada 2004 nr 45 (598) zamieścił na stronie VII list pracowników Politechniki Częstochowskiej i Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie popierający ideę powołania Personalnej Parafii Akademickiej pw. Św. Ireneusza Biskupa Męczennika w Częstochowie. Treść listu jest znana w środowisku, bo była rozpowszechniona przez Rektorat. A wymienionych nazwisk jest tak wiele, że zaniechaliśmy próby liczenia.

List pracowników Politechniki Częstochowskiej i Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, popierający ideę powołania Personalnej Parafii Akademickiej pw. św. Ireneusza Biskupa Męczennika w Częstochowie

W imieniu dużej części środowiska naukowego, nauczycieli akademickich i innych grup pracowników publicznych uczelni wyższych Częstochowy, pragniemy wyrazić nasze zadowolenie z podjętej przez Księdza Arcybiskupa Metropolite Częstochowskiego dr. Stanisława Nowaka decyzji o utworzeniu Personalnej Parafii Akademickiej pw. św. Ireneusza Biskupa Męczennika w Częstochowie. Uważamy, że inicjatywa ta przyczyni się do większej integracji środowiska akademickiego, a zwłaszcza umożliwi osobom należącym do Kościoła pełniejszy udział w życiu sakramentalnym i formacji religijnej. Jednocześnie pragniemy zadeklarować naszą solidarność i chęć konkretnego wspierania działań na rzecz budowy ośrodka duszpasterskiego i kaplicy akademickiej w pobliżu miasteczka akademickiego. Zarówno dla nauczycieli akademickich, jak i studentów, będzie to wielka szansa pogłębiania wiary i tworzenia kultury opartej na wartościach chrześcijańskich. Pragniemy służyć temu dziełu poprzez osobistą życzliwość, duchowe i materialne wsparcie oraz tworzyć wokół niego środowisko nauczycieli akademickich i studentów, dla których wiara w Boga jest rzeczą bardzo istotną w życiu osobistym i zawodowym. Nasze poparcie dla tej inicjatywy wynika z pełnego zrozumienia potrzeby obecności Kościoła w środowisku akademickim i poczucia odpowiedzialności za wychowanie młodego pokolenia i przyszłych elit intelektualnych naszego regionu. Uważamy również, że tworzenie ośrodka duszpasterskiego w środowisku akademickim jest holdem, jaki nasze miasto może złożyć wielkiemu orędownikowi sprawy wzajemnej relacji między Kościołem a uniwersytetem – Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II, oraz jest dopełnieniem szczególnego charakteru miejsca, w którym nasze uczelnie funkcjonują. Widzimy bowiem w tym dziele szansę naprawienia sytuacji z przeszłości, kiedy obecność Kościoła była wypierana z życia środowiska akademickiego, a nasze uczelnie miały być niechlubną przeciwwagą dla Jasnej Góry. Nasze poparcie dla tej inicjatywy nie wynika z szukania dla Kościoła jakiegoś uprzywilejowanego miejsca w życiu uczelni, ale uszanowania zdecydowanej większości pracowników i studentów, którzy wyznają wiarę katolicką i mają prawo do miejsca, w którym będą praktykować i tworzyć środowisko wiary.

Prof. dr hab. inż. Henryk Dyja – Rektor Politechniki Częstochowskiej; dr hab. Janusz Berdowski, prof. nadzw. – Rektor Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie; prof. dr hab. inż. Józef Koszkuł – Prorektor ds. Rozwoju i Współpracy z Zagranicą Politechniki Częstochowskiej; dr hab. inż. Jerzy Siwka, prof. nadzw. – Dziekan Wydziału Inżynierii Procesowej, Materiałowej i Fizyki Stosowanej Politechniki Częstochowskiej; dr hab. inż. Marta Janosz-Rajczyk, prof. nadzw. – Dziekan Wydziału Inżynierii i Ochrony Środowiska Politechniki Częstochowskiej; dr hab. inż. Andrzej Roman, prof. nadzw. – Dzie-

szewska; dr inż. Wiesława Kosmala-Kot; dr Tadeusz Kostrzewski; inż. Janina Kościelny; dr hab. Jacek J. Koziół, prof. nadzw.; Izabela Kuczera; mgr inż. Urszula Kula; mgr Danuta Kulesza; dr inż. Dariusz Kwiatkowski; inż. Maria Kwietniewska; dr Jan Lech; dr inż. Elżbieta Łabuda; mgr inż. Przemysław Magaczewski; dr Barbara Majchrzak; mgr Zofia Makowska; Marek Makula; mgr Anna Maligłowska; dr Bernard Marciniak; dr hab. inż. Waldemar Minkina, prof. nadzw.; dr inż. Jacek Nabialek; dr inż. Marek Nita; prof. dr hab. inż. Zygmunt Nitkiewicz; mgr Agnieszka Noga; dr inż. Henryk Otwinowski;

[...]

OMREA w AJD

W dniu 2 grudnia 2004 roku odbyła się w Częstochowie konferencja Ogólnopolskiej Międzyuczelnianej Rady Edukacji Artystycznej OMREA. Gospodarzem konferencji była Akademia im. Jana Długosza. Obrady otworzył prorektor uczelni, prof. dr hab. Tadeusz Panecki. OMREA skupia w swoim gronie wszystkie uczelnie wyższe podległe MENiS, które posiadają w swojej ofercie kształcenia kierunek: edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych: UAM w Poznaniu, UMK w Toruniu, UMCS w Lublinie, Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Rzeszowski, Politechnika Radomska, Akademia Świętokrzyska, Uniwersytet Śląski w Katowicach Filia w Cieszynie, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Akademia Pedagogiczna w Krakowie. Obrady OMREA odbywały się dotychczas najczęściej w Cieszynie lub Warszawie, a także w Krakowie i Toruniu. Siedzibą sekretariatu Rady był Cieszyn ze względu na osobę prof. Eugeniusza Delekty, pełniącego od dwóch kadencji funkcję przewodniczącego oraz osobę sekretarza Rady, dr Henryka Fojcika. Głównymi punktami konferencji były:

1. Wybory nowego przewodniczącego i wiceprzewodniczącego oraz sekretarza – co wiązało się z rezygnacją prof. E. Delekty i dr. H. Fojcika z pełnienia funkcji.
2. Przygotowania do opracowania wniosku umożliwiającego przeprowadzanie przewodów doktorskich i habilitacji kierunku: edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych.
3. Wspólne przedsięwzięcia wspomagające wypracowany wcześniej system punktowej oceny parametrycznej jednostek artystyczno-naukowych (przygotowany do Komitetu Badań Naukowych).

Konsekwencją spotkania był jednoznaczny wybór prof. Eugeniusza Józefowskiego z Akademii im. Jana Długosza, dotychczasowego wiceprzewodniczącego, na nowego przewodniczącego OMREA. Nowy przewodniczący jest także rektorem Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie. Głogowska PWSZ jest jedną z nielicznych uczelni w Polsce oferujących studia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych.

Ustępujący przewodniczący prof. Eugeniusz Delekta został wybrany na wiceprzewodniczącego.

Sekretarzem Rady został wybrany dr Jerzy Piwowarski, dyrektor Instytutu Plastyki Wydziału Wychowania Artystycznego AJD w Częstochowie. W konsekwencji nową siedzibą sekretariatu OMREA jest Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie.

Równocześnie powołano pięcioosobową komisję do opracowania uzgodnionego merytorycznie wniosku o realizację stopni naukowych w ramach tej dyscypliny.

Wypracowano także nową formułę wspomagania zabiegów akceptujących system oceny parametrycznej twórczości plastycznej.

prof. Eugeniusz Józefowski

Teoretyk

Teorie tworzy doskonale.

Praktykę sknoci stale.

Zbigniew Grzędzielski

WYWIAD MIESIĄCA

Rozmowa z dr. Bogdanem Wszolkim z Instytutu Fizyki

A.P.: Parę miesięcy temu przypadkowo dowiedziałam się od Pańskiego szefa prof. Mariana Głowackiego o Pana przedsięwzięciu – o budowie własnego obserwatorium astronomicznego. Już wtedy postanowiłam, że ten fakt musimy odnotować dla Czytelników „Res Academicae”. Wkrótce okazało się, że interesujących wątków do rozmowy niespodziewanie przybyło, dlatego cieszę się, że przyjął Pan zaproszenie do Redakcji. Zaczniemy jednak od osobistego obserwatorium, co jest niewątpliwie ewenementem w skali kraju. Skąd zamysł takiej inwestycji?

B.W.: Pierwszy pomysł na prywatne obserwatorium astronomiczne zamajaczył w moim umyśle w latach 70-tych zeszłego stulecia, kiedy, studiując astronomię na Wszechnicy Jagiellońskiej, napotkałem pierwsze przeszkody z dostępem do teleskopów. Dwadzieścia lat później, będąc już ukształtowanym astronomem, przypominałem sobie swój młodzieńczy pomysł na okoliczność rozlicznych kontaktów z młodymi ludźmi rozmiłowanymi w obserwacjach astronomicznych. Przez wiele lat prowadziłem bowiem, obok pracy naukowej w UJ, zajęcia sekcji astronomicznej w Krakowskim Centrum Młodzieży. W roku 1997 pojechałem służbowo do Specjalnego Obserwatorium Astronomicznego Rosyjskiej Akademii Nauk na Kaukazie w celu przeprowadzenia specjalistycznych obserwacji. W przeciwieństwie do wielkich zachodnich obserwatoriów astronomicznych, gdzie dostęp do teleskopów jest ściśle limitowany i większość szczegółów technicznych pozostaje w ukryciu, w obserwatorium kaukaskim miałem bezpośredni wgląd we wszystkie szczegóły dotyczące tak powstania jak i doskonalenia aparatury obserwacyjnej. Tam, po którejś z kolei nocy obserwacyjnej, w czasie dziennego spaceru z moim podopiecznym Michałem Drahusem (15-letnim wtedy chłopcem, którego zabrałem ze sobą w podróż służbową ze względu na jego niespotykane zamiłowanie do astronomii) zdecydowałem, i wypowiedziałem to głośno, że trzeba zbudować własne obserwatorium astronomiczne!

Kto żyje dłuższy czas w wysokich górach, na całkowitym bezludziu i w otoczeniu wspaniałej przyrody, dużo rozmyślając i rozmawiając o astronomii, kto nocą kieruje oczy ku gwiazdom, a dniem kontempluje cudowne loty orłów, łatwiej podejmuje niekonwencjonalne decyzje.

A.P.: Co zadecydowało o lokalizacji obserwatorium?

B.W.: Czar nocnego nieba w rodzinnym Rzepienniku Biskupim zdecydował przed laty o wyborze mojej drogi życia. Rozmyślając w 1997 roku o ewentualnym miejscu budowy obserwatorium wnet uzmysłowiłem sobie, że warunki astroklimatyczne w Rzepienniku Biskupim są, jak na Polskę, bardzo dobre. Na najbardziej dzikiej polanie spośród moich posiadłości, w miejscu odludnym i bez żadnego zabezpieczenia medialnego, przy akompaniamencie jastrzębich i kruczych odgłosów rozpocząłem w roku 1998 budowę dysponując bardzo skromnymi finansami wyodrębnionymi spośród zarobków żony i moich.

Rzepiennik Biskupi (gmina Rzepiennik Strzyżewski) oddalony jest od Krakowa (w kierunku Krynicy) o 120 kilometrów i leży na terenach rekreacyjnych Pogórza Ciężkowickiego. Budowa umiejscowiona jest na wzgórzu pośród lasów na wysokości 350 m nad poziomem morza. Zanieczyszczenie nocnego nieba sztucznym światłem jest tam znikome wobec znacznego oddalenia od siedlisk ludzkich oraz dzięki odpowiedniemu ukształtowaniu terenu i bogatej szacie roślinnej.

A.P.: Na jakim etapie jest inwestycja po pięciu latach?

B.W.: Od roku 1998 wybudowano do stanu surowego budynek główny oraz dwie kopuły mające pomieścić teleskopy. Doprowadzono zasilanie elektryczne i wykonano instalacje elektryczne budynków.

Wszelkie prace budowlane prowadzimy systemem gospodarczym ze środków własnych i przy dużym udziale rodzinnego zasobu sił intelektualnych i fizycznych.

W zakresie wyposażenia w teleskopy nie jesteśmy całkowicie zdani na własne siły. Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii wsparło nas zwierciadłem teleskopowym o średnicy 51 cm. Na bazie tego zwierciadła Michał Drahus, mój dawny towarzysz podróży na Kaukaz, a dzisiaj student astronomii w UJ, z własnych środków montuje główny teleskop dla obserwatorium. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie podarowała po części zbudowany teleskop o średnicy zwierciadła 25 cm. Prace nad skompletowaniem optyki i montażu tego teleskopu są prowadzone z naszych prywatnych środków. Obserwatorium Astronomiczne UJ podarowało prawie kompletny teleskop o średnicy obiektywu 20 cm. Z chwilą gdy teleskopy staną już na swoich cokółkach pod kopułami, pojawi się problem wyposażenia ich w odpowiednie nowoczesne detektory oraz w elektroniczny system sterowania.

A.P.: Jakie cele przyświecają Pańskiej inicjatywie?

B.W.: Celem ogólnym jest stworzenie ośrodka szerzenia kultury astronomicznej w społeczeństwie. Za swego życia chciałbym stworzyć mocne podwaliny ośrodka i zatroszczyć się o prężną sukcesję dla jego dalszego rozwoju. Cele szczegółowe mogą z czasem ulegać modyfikacjom, ale chciałbym żeby obserwatorium zawsze wypełniało lukę, jaka będzie istnieć pomiędzy programowym nauczaniem elementów astronomii w szkole a wysoce specjalistycznymi studiami przedmiotu na uniwersytetach. Może być doskonałym miejscem dla: organizowania „zielonych szkół” dla młodzieży, odbywania praktyk studenckich w zakresie astronomii, przeprowadzania seminariów i konkursów astronomicznych, organizowania obozów astronomicznych, uprawiania indywidualnej twórczości naukowej, prowadzenia działalności wydawniczej, przeprowadzania specjalistycznych obserwacji astronomicznych, m.in. dla potrzeb magisteriów czy doktoratów.

A.P.: Sądząc z tego, co Pan mówi, chyba umiłowane przez Pana gwiazdy sprzyjają Pańskiemu przedsięwzięciu.

B.W.: Nie tylko gwiazdy. W kontekście tego, co zostało już powiedziane, należy zwrócić uwagę na fakt, że budowa obserwatorium jest możliwa również dzięki mojej żonie Magdalenie, która choć jest absolwentką astronomii w UJ, mogłaby skutecznie się sprzeciwić inicjatywom męża, prowadzącym do drastycznego naruszenia budżetu rodzinnego.

Budowa staje się łatwiejsza i o wiele tańsza dzięki ogromnemu zaangażowaniu w prace naszych dzieci. Najstarsza córka Agata, choć studiuje biologię, to zdradza wyraźne zainteresowania astrobiologiczne. Córka Agnieszka studiuje astronomię, a syn Kamil chciałby iść w jej ślady. Czas wakacji dzieci prawie w pełni przepracowują na budowie traktując ją jako wielkie rodzinne dzieło, z którego są dumne.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że budowanie jest moim hobby. Lubię budować osobiście, tak budowle drewniane jak i murowane. Wiele pożytecznych zdolności nabyłem przed laty, kiedy to pracowałem w charakterze cieśli budowlanego w Muzeum Etnograficznym w Zubrzycy Górnej na Orawie.

W końcu, budowa jest łatwiejszą ze względu na fakt, że ma miejsce w moich stronach rodzinnych. Mam pełne rozeznanie co do fachowości miejscowych rzemieślników, których wypada mi niejednokrotnie prosić o pomoc i z którymi łatwo mi jest się porozumiewać.

Każde dzieło zakotwicza się jakoś w świecie ponadmaterialnym. Czuję, że duch Św. Jadwigi Królowej jest szczególnie przychylny naszemu przedsięwzięciu i dlatego obserwatorium będzie nosić Jej imię.

A.P.: Nie chcę pytać, żeby nie zapeszać, kiedy można liczyć na zaproszenie naszych Czytelników do ukończonego obiektu w Rzepienniku Biskupim. Dziś miłośnicy astronomii muszą się zadowolić zaproszeniem na taras obserwacyjny Instytutu Fizyki. 8 czerwca była ku temu szczególna okazja.

B.W.: Faktycznie, okazja, która się zdarza raz na ponad dwieście lat. W dniu 8 czerwca 2004 roku nie było na Ziemi człowieka, który pamiętałby przejście Wenus na tle tarczy Słońca. Ostatnie takie zjawisko wystąpiło bowiem w roku 1882. Przejście Wenus przed tarczą Słońca odbywa się cztery razy w przeciągu 243 lat. Nie za każdym razem jednak warunki obserwacyjne są dogodne dla podziwiania zjawiska. Przejście w dniu 8 czerwca 2004 roku umożliwiło w Polsce pełną obserwację – od początku do końca. Przejście 6 czerwca 2012 roku będzie widoczne bardzo wczesnym rankiem i tylko w jego końcowej fazie. Kiedy Słońce wzejdzie,

zastaniemy Venus już w trakcie opuszczania jego tarczy. Także grudniowe przejścia w latach 2117 i 2125 nie będą dogodnie dla obserwacji w Polsce. Sytuacja podobna do tej z 8 czerwca 2004 roku nadarzy się w Polsce dopiero w dniu 11 czerwca 2247 roku, kolejny raz w roku 2490.

A.P.: A kiedy poprzednio była możliwość obejrzenia tego zjawiska w Polsce?

B.W.: 6 czerwca 1761 roku, 5 czerwca 1518 roku...

A.P.: Nikt z żyjących obecnie ludzi na świecie nie pamięta poprzedniego przejścia. Dlatego współczesnym dał Pan, jako Przewodniczący Sekcji Astronomicznej Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego, a głównie jako pracownik Zakładu Dydaktyki Fizyki i Astronomii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, wyjątkową szansę obejrzenia tego zjawiska za pośrednictwem teleskopów z tarasu obserwacyjnego Instytutu Fizyki WSP, a nie – jak podała lokalna prasa – Politechniki Częstochowskiej.

B.W.: No cóż, bliskie sąsiedztwo z Politechniką Częstochowską nie tłumaczy Redakcji *Gazety Wyborczej* z niefortunnej pomyłki, umniejszającej nasze sukcesy i możliwości. Osobiście nigdy też nie byłem pracownikiem Politechniki Częstochowskiej, jak podała prasa. Moje częstochowskie korzenie zapuściłem w WSP-owską glebę.

A.P.: W Pana przypadku, raczej trzeba by powiedzieć, w WSP-owskie niebo.

B.W.: Słuszne odniesienie.

A.P.: 8 czerwca z tarasu widokowego mogliśmy podziwiać niebywałe zjawisko. A kiedy bogactwo innych zjawisk będziemy oglądać spod kopuły Obserwatorium Astronomicznego w Instytucie Fizyki?

B.W.: Rozumiem, że zna Pani nasze dalsze plany rozbudowy bazy obserwacyjnej. Kopuła, która widnieje na gmachu Instytutu Fizyki WSP jest kopułą planetarną. Obok niej planujemy zbudować kopułę obserwacyjną, w której miałby swoje stałe stanowisko teleskop z prawdziwego zdarzenia. Na dzień dzisiejszy borykamy się z wyposażeniem planetarium w jego najkosztowniejszy element, jakim jest projektor. Właściwie swoje pytanie powinna Pani skierować do dysponentów środkami finansowymi. Może Władze Miasta przyjdą z pomocą? Zjawisko w dniu 8 czerwca oderwało Prezydenta Miasta od zawodowych obowiązków i był z nami na tarasie widokowym, wśród setek mieszkańców Częstochowy, głównie młodzieży. Może na widok naszych możliwości przybliżenia zjawisk astronomicznych drgnie nie tylko serce, ale ręka prezydencka, i pieniądze z kasy miasta wypłyną na poczet wyposażenia planetarium WSP? Przecież w zamyśle ma ono służyć nie tylko pracownikom i studentom WSP, ale głównie społeczeństwu miasta i regionu.

A.P.: Czy „niebywałe spotkanie z Venus” cieszyło się zainteresowaniem?

B.W.: Impreza została nagłośniona medialnie (gazety, radio, telewizja). Pomierzono momenty wszystkich czterech kontaktów Venus ze Słońcem, a wyniki przesłano do międzynarodowego koordynatora programu VT-2004. Wykonano wiele zdjęć zjawiska. Udzielono szeregu wywiadów. Rozdano ok. 500 certyfikatów. Zjawisko oglądało ponad 700 osób. Obsługa zjawiska trwała od godziny 7 do 14. Pokaz zaszczytali swoją obecnością m. in. JM Rektor WSP prof. dr hab. Janusz Berdowski oraz Prezydent Miasta Częstochowy Tadeusz Wrona, o czym już wspomniałem. Byli nawet goście z USA. Pokaz ubogacono okolicznościową wystawką oraz wydawaniem imiennych certyfikatów osobom, które zaobserwowały Venus na tle tarczy Słońca.

A.P.: Dla potomnych w rodzinie zachowam mój certyfikat, z numerem 503. Dla większości ludzi Venus, bądź Venus, Wenera, to staroitalska bogini wiosny i ogrodów. Gdy ok. III w. p.n.e. zaczęto utożsamiać ją z grecką Afrodytą i zhellenizowano jej kult, z bogini ogrodów stała się boginią miłości. A czym jest Venus dla astronoma?

B.W.: Venus jest czasami nazywana bliźniaczą planetą Ziemi. Jest podobnych rozmiarów i jest naszą najbliższą sąsiadką w układzie planetarnym. Jej minimalna odległość od Ziemi wynosi 38 mln km. Dla Ziemi Venus jawi się jako najjaśniejsze ciało niebieskie po Słońcu i Księżycu. Po swojej niemal kołowej orbicie, orbicie wokółsłonecznej porusza się ze średnią prędkością 35 km/s. Doba słoneczna na Venus

trwa prawie 117 dób ziemskich. Pełnego obrotu dookoła własnej osi dokonuje Wenus w 243 doby, a pełnego obiegu Słońca w prawie 225 doby. Wenus nie posiada księżyca. Nie ma też pola magnetycznego.

Jeszcze pół wieku temu uważano, że na Wenus mogło istnieć życie, ale już pierwsze misje kosmiczne ku Wenus wykazały, że planeta ta jest bardzo nieprzyjazna życiu. Jej atmosfera składa się prawie wyłącznie z dwutlenku węgla (96.4%). Oprócz tego związku występują też: N_2 (3.4%), SO_2 (0.015%), Ar (0.07%), CO (0.017%), H_2O (0.02%). Przy powierzchni planety ciśnienie atmosferyczne wynosi 93 atmosfery, a temperatura około $500^\circ C$ (około 2 razy wyższa niż w rozgrzanym piekarniku). Gęste chmury, które stale wiszą nad całą powierzchnią planety zawierają spore ilości kwasu siarkowego, solnego i fluorowodorowego. Pułap tych chmur jest bardzo wysoki i wynosi ponad 40 km. Chmury te bardzo efektywnie odbijają światło słoneczne czyniąc Wenus bardzo jasnym ciałem niebieskim dla Ziemi. Jednocześnie z powodu tych chmur, powierzchnia planety wymyka się obserwacjom w świetle optycznym, prowadzonym tak z Ziemi, jak i z orbity okołowenusjańskiej.

Na Wenus nie ma pór roku. Zawsze wieją tam wiatry – w górnych warstwach atmosfery nawet z szybkością 360 km/h. Jako, że atmosfera przy powierzchni Wenus jest bardzo gęsta (tylko 10 razy rzadsza od wody), ludzie – gdyby nie problemy z zachowaniem się przy życiu – mogliby tam latać na podpinanych do rąk sztucznych skrzydłach.

Powierzchnia Wenus jest bardzo urozmaicona. Występują na niej płaskie obszary nizinne, pofałdowane wyżyny oraz góry. Cała powierzchnia planety jest jedną ogromną pustynią. Brak jest zbiorników nie tylko wody, ale i jakiegokolwiek innej cieczy. Misja wenusjańska „Wenus Express” planowana przez Europejską Agencję Kosmiczną na lata 2005–2007 ma dostarczyć cennych informacji odnośnie powierzchni i atmosfery planety.

Wenus dla obserwatora ziemskiego zmienia cyklicznie swoje rozmiary kątowe w zakresie między 10 i 66 sekund łuku. Zmianom tym towarzyszą fazy. Gdy Wenus przyjmie małe rozmiary kątowe (jest od nas daleko) wtedy występuje w fazie bliskiej pełni. Kiedy jawi się jako bardzo wąski sierp, wtedy jej rozmiary kątowe są maksymalne (fazy Wenus są możliwe do zaobserwowania przy użyciu lunety lub dobrej lornetki). Pełen cykl zmian faz Wenus odbywa się w 582 dni.

A.P.: Publiczny pokaz przejścia Wenus przed tarczą Słońca był jednym z wielu zadań zaplanowanych – i zrealizowanych! – przez Sekcję Astronomiczną Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego, powołaną do istnienia w marcu 2004 roku. Może zechce Pan, jako Przewodniczący Sekcji, zaprezentować jej krótki dorobek.

B.W.: Zastosuję konwencję nieulubianych sprawozdań. (Przyznam przy tym, że z dużą satysfakcją). Poza pokazem przejścia Wenus przed tarczą Słońca, o którym już mówiłem, odbyło się: Dwanaście spotkań (w programie: krótki wykład, sprawy organizacyjne, obserwacje).

W ramach tych spotkań obserwowano przy pomocy teleskopu: Merkurego, Wenus, Marsa, Saturna, Jowisza, Księżyc, Słońce (plamy), gromady gwiazd, obłoki międzygwiazdowe i galaktykę M31. W spotkaniach uczestniczyło średnio po 20 osób. Wykonano szereg zdjęć astronomicznych. W dniach 14–16 maja 2004 przeprowadzono wycieczkę do Obserwatorium Astronomicznego UJ oraz do budującego się prywatnego obserwatorium w Rzepienniku Biskupim. Uczestniczyło 7 osób. Wykonano wiele pięknych zdjęć i zakosztowano bezpośredniego kontaktu z przyrodą Lasku Wolskiego w Krakowie i Pogórza Ciężkowickiego. Przeprowadzono po raz pierwszy konkurs astronomiczny URANIA. W prace obsługi konkursu na wszystkich etapach włączali się aktywnie studenci I roku fizyki WSP będący członkami sekcji. Utworzono LOGO dla sekcji. Rozpoczęto prace nad przygotowaniem publikacji Częstochowskiego Kalendarza Astronomicznego 2005. Rozpoczęto prace nad utworzeniem strony internetowej dla sekcji.

A.P.: Serdecznie Panu życzę, by rozmiłował Pan częstochowską młodzież w obserwacjach planet i gwiazd. Bo przecież ponoć one dobrze wróżą! Życzę wszystkiego najlepszego, sukcesów w realizacji przedsięw-

zić, a gwiazdy i św. Jadwiga Królowa, patronka budowanego obserwatorium, niech będą wytrwałymi sprzymierzeńcami. A wracając od gwiazd na ziemię: życzę Panu hojnych sponsorów, by Pańskie „dzieło życia” szybko nabrało kształtu ostatecznego.

B.W.: Dziękuję za życzenia. I ja wierzę w swoją dobrą gwiazdę. Jeszcze nie wiem, która nią jest, ale wiem, że jest. Per aspera ad astra! [*Przez ciernie do gwiazd – przyp. Redakcji*].

Z dr Bogdanem Wszółkiem rozmawiała Anna Pietrzyk

Opis zdjęć z trzeciej strony okładki:

- Fot. 1. Wielogodzinna ekspozycja nocna północnej części nieba wykonana z południowego zbocza góry Elbrus (5633 m n.p.m. – Kaukaz) w sierpniu 2000 przez Piotra Gnacińskiego z Gdańska. Zdjęcie wykonano w pobliżu obserwatorium astronomicznego w Terskole (ok. 3000 m n.p.m.). Na niebie widać tuki zataczane przez gwiazdy wokół północnego bieguna świata (dowód na ruch wirowy Ziemi). Gwiazda polarna również zatoczyła mały tuk co znaczy, że nie leży ona dokładnie w biegunie. Pomimo ciemnej, bezksiężycowej nocy w związku z długim czasem naświetlania kliszy na zdjęciu widać dokładnie szczegóły krajobrazu. Pięknie widać lodowiec szczytu góry Elbrus z jego długimi jezorami*
- Fot. 2. Zdjęcie zachodzącego i bardzo młodego Księżyca (dobrze widoczne tzw. światło popielate) nadesłane na konkurs astronomiczny URANIA (fot. Marta Syguda)*
- Fot. 3. Zdjęcie Wenus wykonane z użyciem teleskopu Meniskas 150 na 10 dni przed przejściem tej planety na tle tarczy Słońca (fot. Bogdan Wszółek)*
- Fot. 4. Wenus sfotografowana podczas przejścia przed tarczą Słońca w dniu 8 czerwca 2004 r. Zdjęcie wykonano z użyciem teleskopu o średnicy obiektywu 150 mm z tarasu Instytutu Fizyki WSP w Częstochowie (Fot. Bogdan Wszółek)*
- Fot. 5. JM Rektor prof. Janusz Berdowski w obecności dr. B. Wszółka obserwuje przejście Wenus na tle tarczy Słońca w dniu 8 czerwca 2004 r. (fot. M. Makowski)*
- Fot. 6. Zdjęcie Księżyca w I kwadrze wykonane w ramach działalności Sekcji Astronomicznej Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego przy pomocy teleskopu Meniskas 150 (fot. Bogdan Wszółek)*
- Fot. 7. Budynek Instytutu Fizyki Akademii im. Jana Długosza z widoczną kopułą planetarium (fot. A. Pietrzyk)*
- Fot. 8. Agnieszka, Kamil i Bogdan Wszółkowie na starcie budowy drugiej kopuły swojego obserwatorium (fot. Agata Wszółek)*
- Fot. 9. Dr Bogdan Wszółek na tle budowanego własnego obserwatorium astronomicznego w Rzępienniku Biskupim – wiosna 2004 r. (fot. Kamil Wszółek)*

AKADEMICKI DEBIUT NA TARGACH

Znając decyzję Parlamentu i Prezydenta RP w sprawie przekształcenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie, po raz pierwszy promowaliśmy nową markę pod-

czas odbywających się w Katowicach Śląskich Targów Przedsiębiorczości, Pracy i Edukacji. Osobom, które przyszły na Targi przybliżaliśmy ofertę kształcenia naszej Uczelni, odpowiadaliśmy na pytania dotyczące warunków bytowych studentów, poziomu procesu kształcenia w AJD i planów jej rozwoju. Nie-

zwykle bogatą ofertę obok szkół wyższych regionu przedstawiły także instytucje zajmujące się pośrednictwem pracy, centra informacji i promocji, wyższe szkoły prywatne oraz centra i instytucje prowadzące doszkalanie kadr.

Przez nasze stoisko w ciągu kilku godzin przewinęło się kilkaset osób, które z dużym zainteresowaniem przyjęły bogatą ofertę naszej Uczelni. Pytania dotyczyły praktycznie wszystkich kierunków. Najwięcej jednak zainteresowania wzbudziły; politologia, pedagogika, filologie obce oraz kierunki artystyczne. W gronie zwiedzających ekspozycję, na którą według danych organizatorów złożyło się ponad 1500 ofert, znaleźli się także pracownicy naukowo-dydaktyczni. Ich zainteresowania dotyczyły bogatej oferty Wydawnictwa im. Stanisława Podobińskiego. Z dużym zainteresowaniem dopytywali także o szczegóły związane z przekształceniem WSP w Akademię co świadczy o popularności naszej Uczelni w kręgach osób związanych z nauką śląską.

Spotkanie odbyło się 24 września 2004 r. w Gmachu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W targach pomagała mi Wioletta Jaworska studentka V roku WWA edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej i II roku WFH administracji

Marek Makowski

REPORTAŻ Z CHERSONIA

Słowem 'priwiet', oznaczającym w języku rosyjskim 'cześć, pozdrowienie', byliśmy witani przez studentów i wykładowców Państwowego Uniwersytetu w Chersoniu.

Na przełomie września i października kolejna grupa studentów Akademii im. Jana Długosza (w momencie wyjazdu jeszcze Wyższej Szkoły Pedagogicznej) miała możliwość odbyć miesięczny staż naukowy na Ukrainie w ramach umowy międzyuczelnianej.

Przed koncertem z okazji obchodów rocznicy założenia Chersonia

Było nas pięcioro: Krystyna Sztolcman, Marta Kunze, Agnieszka Kapral oraz Agnieszka Czaplą i Mirek Grabowski.

Poza wypchanymi bagażami zabraliśmy ze sobą dużo stereotypów na temat Ukrainy. Wszyscy – oprócz jednej osoby – jechaliśmy tam po raz pierwszy. Mimo, że Ukraina to sąsiad Polski, dla nas była to wyprawa w nieznanne.

Aula wykładowa. Czekamy na zajęcia

Po pierwsze towarzyszyła nam obawa o warunki bytowe, jakie tam zastaniemy. Martwiliśmy się, czy będziemy mieli co jeść, gdzie będziemy spać itp.

Obawy szybko się rozwiały. Jedzenia było pod dostatkiem, ceny porównywalne z polskimi. Dostaliśmy stypendium na utrzymanie w wysokości średnich miesięcznych zarobków. To wystarczyło, aby żyć na dobrym poziomie. Mieszkając w akademiku poznaliśmy codzienne życie studentów. Standard naszych pokoi nie różnił się zasadniczo od warunków panujących w „Skrzacie”. Przez miesiąc zdołaliśmy poznać ukraińską kuchnię. Prawdziwy smak barszczu ukraińskiego nie jest niestety znany na polskich stołach (niektórzy z nas wzięli przepis na tę potrawę). Nasze podniebienia rozsmakowały się również w pierogach, bulionie z mięsem oraz w 'pierzochkach' (gorących bułkach z kapustą lub mięsem), traktowanych na Ukrainie jako szybka przekąska i o wiele zdrowszych niż hot-dogi. Naszym posiłkiem czasami towarzyszyło „małe piwo”, które po przeliczeniu na złotówki kosztuje tam ok. 1,60.

Głównym celem pobytu na Ukrainie było studiowanie, w szerokim znaczeniu tego słowa. Chcieliśmy poznać obyczaje, sytuację społeczno-polityczną ludzi, zebrać materiały do prac magisterskich.

Będąc na zajęciach mieliśmy okazję przekonać się, że nie odbiegają one od zajęć na polskich uczelniach. Dla przykładu wykład z historii kultury europejskiej na Ukrainie podobnie jak w Polsce rozpoczyna się od starożytnych cywilizacji Greków i Rzymian.

Wobec studentów stosowana tam jest większa dyscyplina; może wynika to po części z tego, że na Ukrainie studentem zostaje się w wieku 17 lat (można w 16 roku życia). Studia trwają pięć lat.

Poza zajęciami na uczelni braliśmy udział w wielu imprezach. W czasie naszego pobytu przypadły obchody założenia miasta. Zorganizowany z tej okazji wielki koncert nad brzegiem Dniepru był wspaniałym widowiskiem. Uczelniany koncert piosenki studenckiej uświadomił nam jak piękny, śpiewny a jednocześnie głęboki jest język ukraiński. Po tym koncercie nie mieliśmy już wątpliwości, że Rusłana zasłużyła wygrała konkurs Eurowizji.

Chcąc poznać współczesne ukraińskie kino wybraliśmy się na „Mamou”, film kandydujący do Oscara. Był to film z nurtu kina artystycznego, zmuszający do myślenia i ukazujący nam zawiłości historii Ukraińców i Kozaków.

Wyjazdy poza Chersoń pozwoliły na zobaczyć Ukrainę nie tylko z okien pociągu. Krym – miejsce historyczne z wieloma atrakcjami dla turystów – można polecić na wyjazd wakacyjny. Odessa – miasto, w którym pomniki i zabytki spotyka się na każdej ulicy. Kijów – stolica kraju, podobnie jak Warszawa, centrum ekonomii i polityki.

Przed wyjazdem towarzyszyły nam stereotypy dotyczące ludzi, często oparte na historii. Badania opinii publicznej w Polsce stawiały Ukraińców do niedawna obok Żydów i Cyganów, jako naród najmniej lubiany. Jak truizm zabrzmiało twierdzenie, że osobiste poznanie danej narodowości burzy stereotypy. Nie odczuliśmy niechęci, wręcz przeciwnie – otwartość, szczerłość i przyjaźń stanowiły podstawę relacji między nami a ludźmi, których spotkaliśmy. W pamięci pozostaną życzliwi nam ludzie, koleżanki i koledzy z zajęć, z którymi „zacieśnialiśmy” więzi również po ćwiczeniach i wykładach, nasi opiekunowie, wykładowcy, nauczyciel języka polskiego i wielu, wielu innych, nawet pewna kobieta, u której codziennie na rynku kupowaliśmy ‘pieriożki’. Z kilkoma z nich nadal mamy kontakt e-mail’owy i sms’owy.

Nasi znajomi w Polsce dziwili się, że wybraliśmy wyjazd na wschód, gdzie – według nich – panuje bieda i zacołanie. Po przyjeździe nie wiedzieliśmy do końca, co im opowiedzieć, żeby zabrzmiało przekonująco i zburzyło ich zapatrywania. To prawda, że jest tam bardziej ubogo niż w Polsce, ale poza tym wszystko jest normalnie. I to słowo „normalnie” może być kluczem – normalni ludzie, normalne zajęcia na uczelni, normalne warunki życia.

Na koniec pozostaje nam jeszcze miły obowiązek podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do tego, że mogliśmy odbyć ten staż. Przed wyjazdem z Chersonia podziękowaliśmy wszystkim ze strony ukraińskiej. Teraz chcielibyśmy podziękować Władzom naszej uczelni i życzyć, aby Akademia im. Jana Długosza podpisywała coraz więcej umów wymiany studentów z uczelniami z innych krajów.

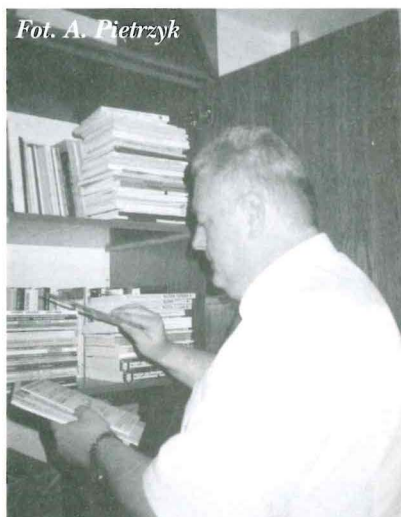
Pozegnalne zdjęcie z władzami uczelni w gabinecie Rektora

*Agnieszka Czapla, Mirek Grabowski
fot. ze zbiorów Autorów*

PS. Dziś o Ukrainie jest głośno. Naród protestuje w obronie demokracji. Wielu ludzi z Polski solidaryzuje się z Ukraińcami. Z uwagą śledzimy to, co się tam dzieje. Dotyczy to przecież naszych Przyjaciół. Nasz staż przypadł na okres gorącej kampanii wyborczej. Każda kampania jest mniej lub bardziej nieczysta. Ale na Ukrainie często obserwowaliśmy, że nie mieściła się ona w standardach demokracji. Dla przykładu na Uniwersytecie jawnie nawoływano do głosowania na jednego z kandydatów, a na starostach grup ciążył obowiązek uczestnictwa w wiecach wyborczych tego kandydata.

NOWOŚCI NASZEJ OFICYNY WYDAWNICZEJ

Gazeta Częstochowska z 27 maja – 2 czerwca na str. 4 zaprezentowała nasze Wydawnictwo i jego kondycję w trudnych dla książki czasach w formie wywiadu red. Haliny Piwowarskiej z Redaktorem Naczelnym Wydawnictwa WSP mgr. Przemysławem Lasotą. Z wymiany zdań zacytujemy odpowiedź Redaktora na pytanie o plany na najbliższą przyszłość.

Fot. A. Pietrzyk

Będziemy mieć nową księgarnię, bo dotąd mieliśmy tylko uczelnianą. Ta nowa znajdzie się w księgarni „U Chłopaków” przy Al. Armii Krajowej. Poza tym przymierzamy się do umieszczenia naszych propozycji w portalu internetowym, aby oferta objęła całą Polskę. Planujemy organizować spotkania autorskie i promocje, opracowujemy koncepcję wieczorów klubowych. Marzy mi się również, by wydać całościową publikację o częstochowskich artystach i twórcach (literatura, plastyka, muzyka).

Oby część tych marzeń Redaktora spełniła się! Nie mamy wątpliwości, że w zamierzonej publikacji wiele stron poświęconych byłoby pracownikom Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Niekwestionowany bowiem jest ich wkład w życie kulturalne miasta. Natomiast nie zrealizowały się plany co do nowej księgarni w ramach księgarni „U Chłopaków” z przyczyn niezależnych od Redaktora. W za-

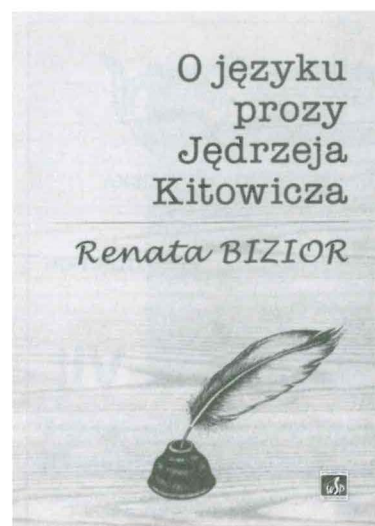
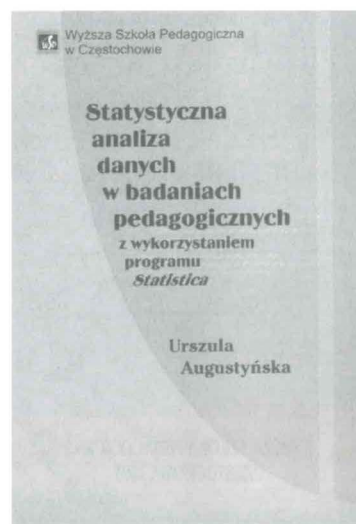
mian uzyskaliśmy informację, że nasze prace o mieście i regionie można nabywać w punkcie MOSiRu (III Aleja NMP) i w antykwariacie (ul. Kopernika).

Najnowsze prace naszej uczelnianej oficyny prezentujemy poniżej, zachęcając do zakupów w księgarni na terenie gmachu głównego Akademii (ul. Waszyngtona 4/8).

Potwierdzeniem planów Redaktora Przemysława Lasoty jest notka z promocji kolejnego tomu „Tolerancja”, sporządzona przez mgra Marka Makowskiego, specjalistę ds. promocji.

W niezwykle miłej atmosferze odbyło się spotkanie jubileuszowe z okazji wydania dziesiątego numeru rocznika „Tolerancja”. Tomu, który na trwałe zapisał się w świadomości nie tylko autorów publikowanych w nim tekstów, ale także w coraz szerszym gronie odbiorców, do których jest adresowany. Tematyka jest iście interdyscyplinarna. Obejmuje teksty z zakresu pedagogiki, socjologii, filozofii, historii, psychologii oraz innych dyscyplin i przedmiotów z pogranicza wymienionych nauk. Atutem w postrzeganiu rocznika przez naukowców, studentów i innych czytelników jest fakt, że „Tolerancja” skupia się na tematach dotyczących wąskich społeczności. Na jej stronach udało się poruszyć tak kontrowersyjne tematy jak: tożsamość Ślązaków i sposoby jej poszukiwania, problem tolerancji w stosunku do mniejszości seksualnych, stosunek społeczeństwa polskiego do takich zagadnień jak eutanazja czy bujnie rozwijająca się cyber-przestrzeń w kontekście jej pozytywów i negatywów.

Wielokrotnie z ust obecnych na spotkaniu naukowców i studentów padały stwierdzenia, że dorobek „Tolerancji” jest olbrzymi. Nie sposób z tym się nie zgodzić, a najlepszym potwierdzeniem może być zamieszczony w jubileuszowym tomie spis wszystkich dotychczasowych publikacji.

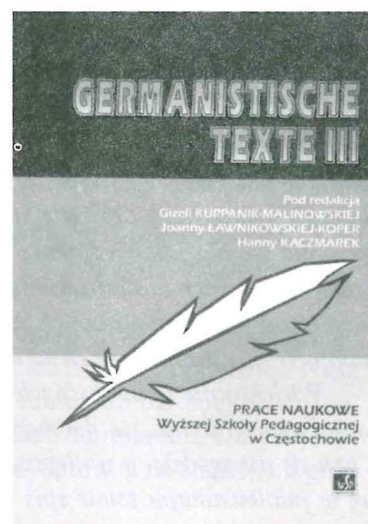
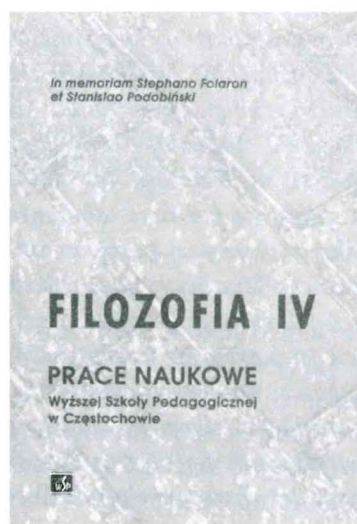
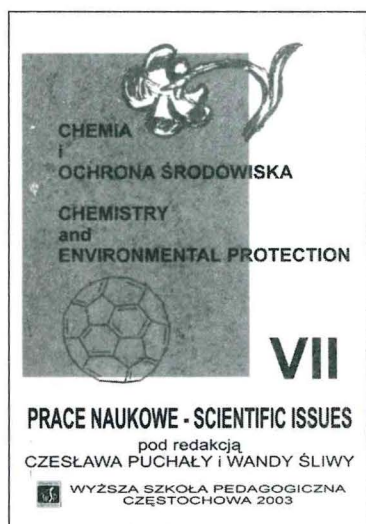
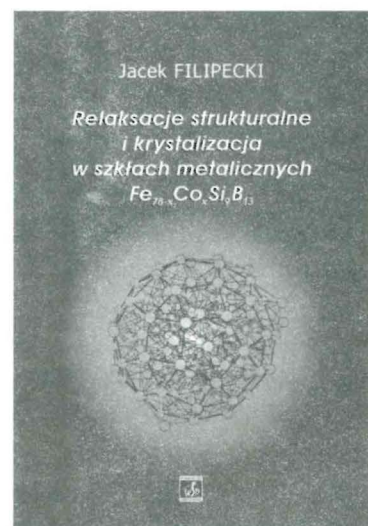
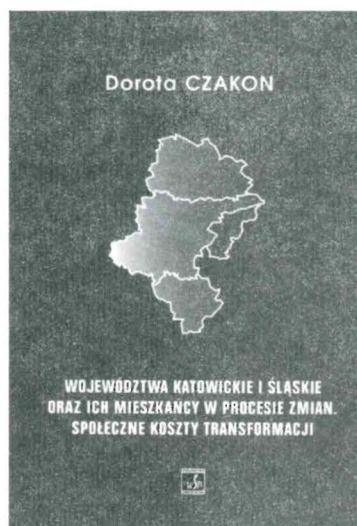
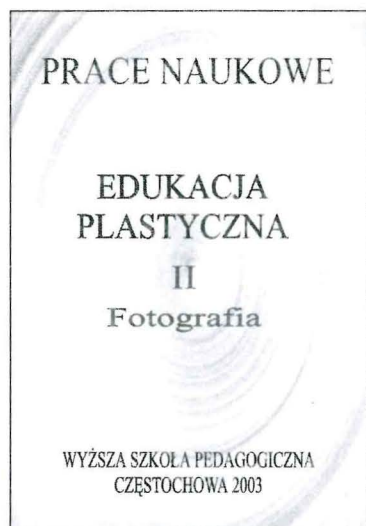
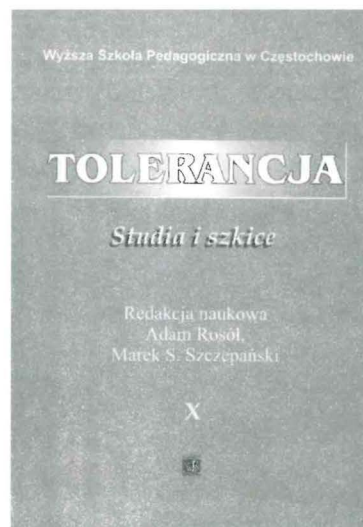

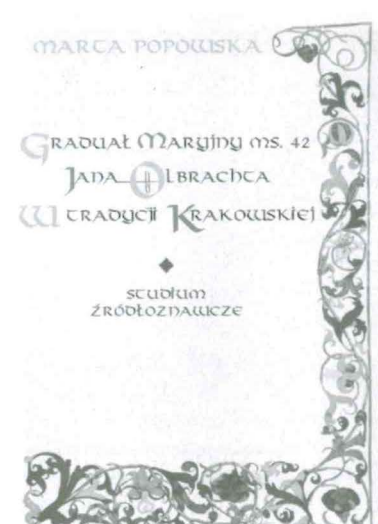
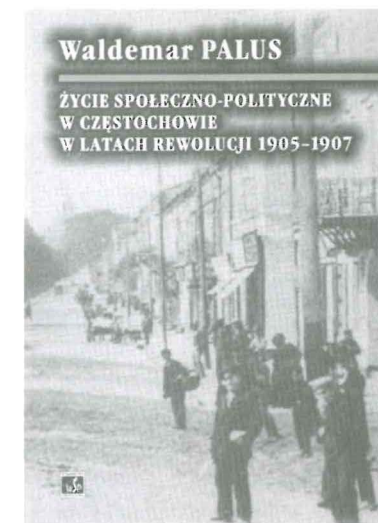
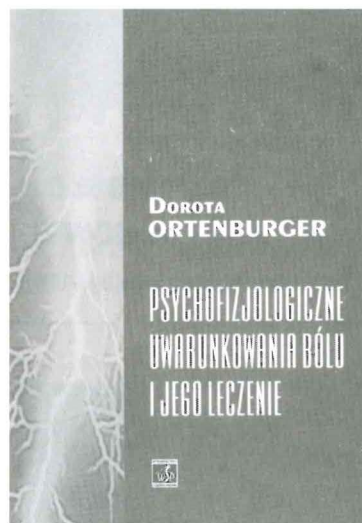
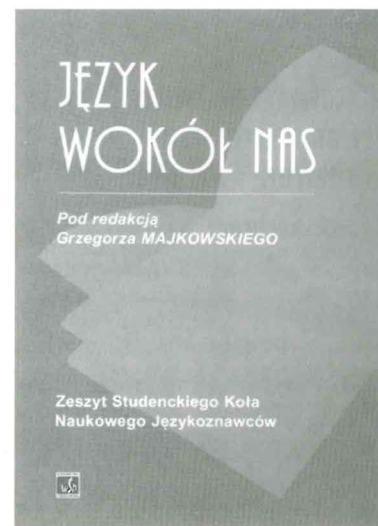
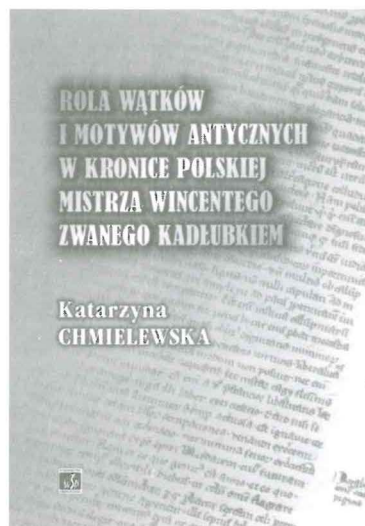
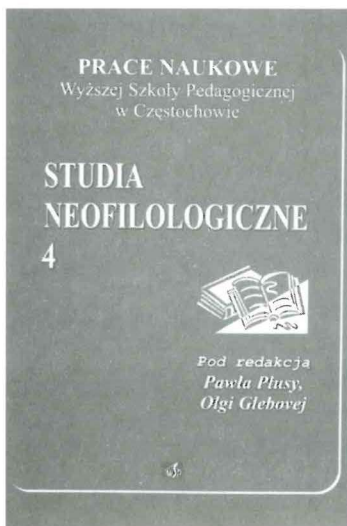
Warto podkreślić gruba linia, że przez dziesięć lat udało się nie tylko stworzyć periodyk, ugruntować jego pozycję w środowiskach akademickich szeroko poza Częstochową, ale także dotrzeć do odbiorców zainteresowanych poznaniem i otwartych na dyskusję dosłownie „na każdy temat”. Mamy nadzieję, że takich gorących, a czasem zapomnianych tematów, gdzieś z pogranicza nisz, nie zabraknie w kolejnych tomach.

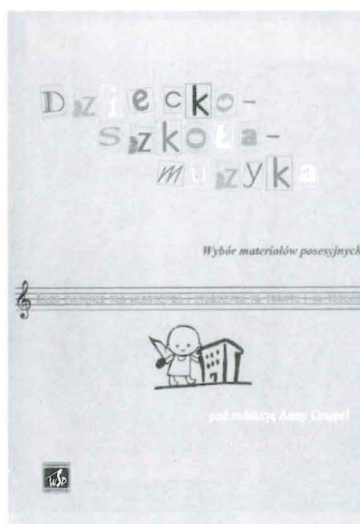
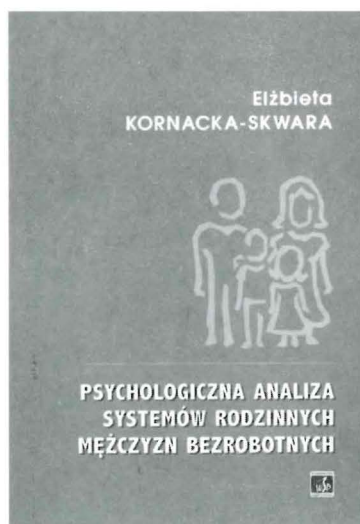
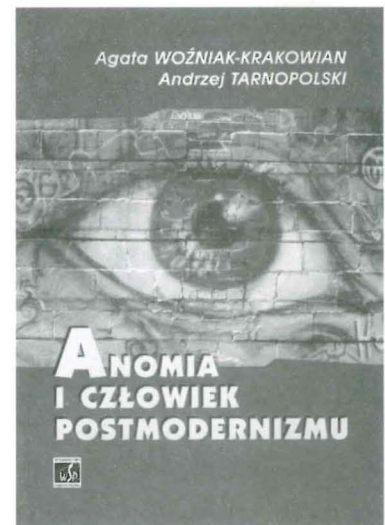
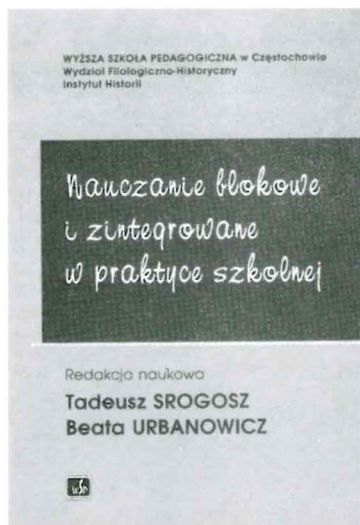
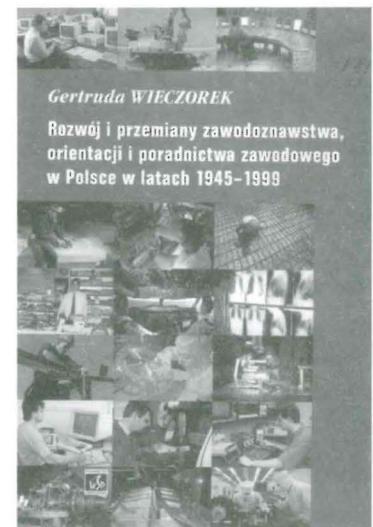
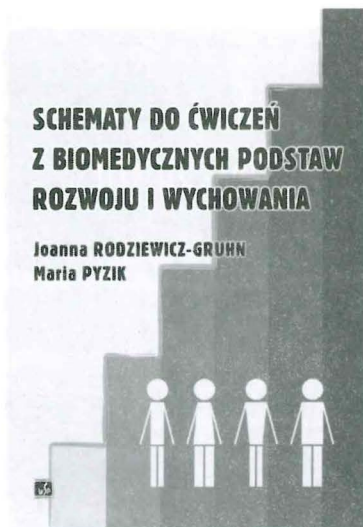
Gratulacje przy okazji dziesiątego – jubileuszowego tomu należą się wszystkim autorom tekstów. Szczególnie jednak powinny być kierowane pod adresem redaktorów naukowych dziesiątego tomu, Panów Profesorów: Adama Rosoła i Marka S. Szczepańskiego. Podziękowania kierować należy także pod adresem Oficyny Wydawniczej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, gdzie powstał rocznik.

Na koniec zacytuję słowa prof. Romualda Derbisa, który w trakcie spotkania promocyjnego na temat tomu i tego, co z nim związane, powiedział:

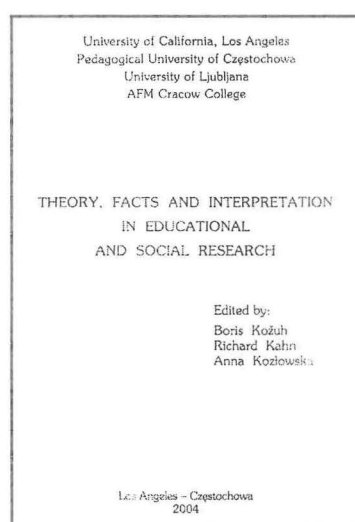
„Tolerancja nie jest efektem nawoływania do dobroci. Nie pochyla się z nawoływania z ambon. Rodzi się z naszych dusz [...]”. Te słowa najlepiej obrazują fakt, że poprzez poznanie i naukową dysputę, czego kwintesencją jest rocznik, można osiągnąć więcej, niż poprzez zmagania ogniem i mieczem, które wynikając z braku poznania, często towarzyszą cywilizacji ludzkiej.

Niewątpliwie satysfakcjonującą publikacją są materiały pokonferencyjne z internetowej konferencji, która miała miejsce na przełomie czerwca i lipca, wydane w USA. Jednym z czterech współorganizatorów była nasza Uczelnia, a na trzysobowej liście redaktorów pracy są dwa nazwiska naszych pracowników. Pracę tę prezentujemy jako ostatnią.

ZAPROSZENIE NA WYSTAWĘ

Biblioteka Główna naszej uczelni od dawna mocno akcentuje swoją obecność w życiu kulturalnym regionu częstochowskiego. Posiada świetny, ciągle rozrastający się księgozbiór, który jest do dyspozycji dla wszystkich pragnących poszerzyć wiedzę i obcować z książką, a ponadto zajmuje się profesjonalnie przygotowaną działalnością wystawienniczą. Działalność ta jeszcze do niedawna realizowana była w trudnych warunkach – salę wystawienniczą zastępował wąski korytarz biblioteczny. Mimo to twórcom poszczególnych ekspozycji udawało się w tej skąpej przestrzeni przygotować interesujące wystawy, stojące na wysokim poziomie.

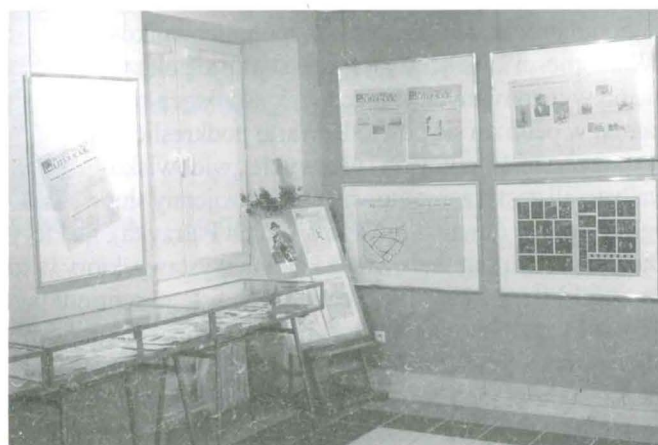
Biblioteka Główna
Akademii im. Jana Długosza

zaprasza na otwarcie wystawy:

 **WIADOMOŚCI
LITERACKIE**

dnia 12 października 2004 roku o godz. 10⁰⁰
w budynku Biblioteki Główny
ul. Armii Krajowej 36a

mie zarówno merytorycznym jak i artystycznym. Wystarczy przywołać chociażby ekspozycję, której bohaterem stał się anioł – zwyczajny korytarz biblioteki przeistoczył się wówczas w przestrzeń niezwykłą (głównie dzięki graficznym pracom Jacka Łydźby) – czy ekspozycję poświęconą Halinie Poświatowskiej, na której plastyczne interpretacje wierszy poetki zaprezentowali studenci Wydziału Artystycznego naszej uczelni. Należy dodać, iż wszystkim organizowanym wystawom towarzyszy pełna dokumentacja w postaci katalogów, które zawierają cenne informacje naukowe dotyczące prezentowanej na wystawie problematyki oraz oddają jej artystyczne ujęcie i koncepcję plastyczną.

Wystarczy przywołać chociażby ekspozycję, której bohaterem stał się anioł – zwyczajny korytarz biblioteki przeistoczył się wówczas w przestrzeń niezwykłą (głównie dzięki graficznym pracom Jacka Łydźby) – czy ekspozycję poświęconą Halinie Poświatowskiej, na której plastyczne interpretacje wierszy poetki zaprezentowali studenci Wydziału Artystycznego naszej uczelni. Należy dodać, iż wszystkim organizowanym wystawom towarzyszy pełna dokumentacja w postaci katalogów, które zawierają cenne informacje naukowe dotyczące prezentowanej na wystawie problematyki oraz oddają jej artystyczne ujęcie i koncepcję plastyczną.

Warto podkreślić, iż ten zakres działalności Biblioteki stworzył ogromną szansę promowania poza murami uczelni działalności badawczej oraz twórczej aktywności nie tylko pracowników naukowych, ale również szeroko rozumianej społeczności akademickiej. Nawet osoby zawodowo związane z naszą Akademią często nie zdają sobie w pełni sprawy z tego, jak dobrą „wizytówką” uczelni stały się wystawy Biblioteki Głównej. Dla młodzieży szkolnej odwiedziny w bibliotece przy okazji zwiedzania ekspozycji to pierwsze poważne spotkanie z naszą uczelnią, a cieszą się one wśród uczniów i ich nauczycieli dużą popularnością. Nie wolno o tym fakcie zapominać, zwłaszcza teraz, kiedy oferta edukacyjna w naszym regionie staje się tak różnorodna. Ważne jest, aby w świadomości przyszłych studentów nasza uczelnia miała jak najlepszą opinię.

Nowa sala wystawiennicza Biblioteki Głównej stworzyła o wiele szersze możliwości dla ekspozycyjnej działalności. Odbłyło się tu już kilka ciekawych wystaw. Rok akademicki 2004/2005 Biblioteka Główna rozpoczęła wystawą poświęconą fenomenowi „Wiadomości Literackich”, pisma, które powstało osiemdziesiąt lat temu i stało się hasłem wywoławczym oraz symbolem prasy Dwudziestolecia międzywojennego. Pomysłodawcą wystawy upamiętniającej powstanie tygodnika Mieczysława Grydzewskiego była dr Elżbieta Wróbel, wykładowca literaturę Dwudziestolecia w Instytucie Filologii Polskiej. Ona również udostępniła swoje zbiory przedwojennych numerów „Wiadomości Literackich”, które pokazano na wystawie. W bibliotece znajduje się 15 oprawionych tomów pisma; w tej formie nie mogły one być prezentowane na wystawie. Dlatego też wykorzystano prywatną kolekcję dr Elżbiety Wróbel, która po raz pierwszy miała możliwość zaprezentowania się społeczności akademickiej w roli pełnego pasji kolekcjonera prasy Dwudziestolecia. Weszła ona także w skład zespołu przygotowującego wystawę i wspólnie z doświadczonymi bibliotekarzami – mgr Gabriellą Kieloch i mgr Teresą Kulisiewicz – czuwała nad merytoryczną stroną wystawy. Zespół ten otrzymał istotne wsparcie ze strony znanego malarza i grafika Jacka Łydzby oraz cenionego twórcy, związanego również z Częstochową, Adama Patrzyka, którzy nadali wystawie artystyczny kształt wysokiej marki (plastycy znają się jeszcze z czasów studiów na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie).

Pożółkłe stronic „Wiadomości Literackich”, rozmieszczone na ścianach, stały się swego rodzaju przewodnikiem po literackiej historii międzywojnia. Zaprezentowano wielkie debaty i skandale, które rozpoczynały się w piśmie Grydzewskiego, wskazano najpopularniejszych pisarzy – współpracowników „Wiadomości”. Twórcy wystawy starali się ukazać pismo w jego różnych społecznych aspektach i ten zamiar w pełni im się powiódł. Warto podkreślić, iż ekspozycja jest atrakcyjna i niezwykle „widowiskowa”; w sali został zamontowany przedwojenny słup ogłoszeniowy (stworzony przez Adama Patrzyka), na którym umieszczono reklamy i przedwojenne plakaty. Dużym atutem stał się również katalog wystawy, który w formie nawiązuje bezpośrednio do numerów „Wiadomości Literackich”. Twórca tego swoistego reprintu przedwojennej gazety, Jacek Łydzba, w ten właśnie sposób ukazał fenomen „Wiadomości” od czysto graficznej strony. W katalogu znalazł się również biogram Mieczysława Grydzewskiego, nieco zapomnianego obecnie Wielkiego Redaktora XX wieku. We wstępie, czy raczej w „artykule programowym”, dr Elżbieta Wróbel przytacza wypowiedź znanego krytyka Juliusza Sadowskiego, który celnie scharakteryzował „Wiadomości”:

„I tak się działo że dla prawicy były wywrotowe, dla lewicy – wsteczne, dla piśsudczyków – nieprawomyślnie, dla endeków – sanacyjne, dla komunistów – drobnomieszczańskie, dla Żydów – antysemityczne, dla rasistów – żydowskie, dla świętoszków – niemoralne, dla awangardowych snobów – zbyt tradycyjne, dla kołtunów – po prostu miazmaty.

Oburzali się na „Wiadomości Literackie” strzelcy, i sokoli, korporanci, aspiranci, filateliści, cykliści, ascetyczni wolnomysłwicy i lubieżni bigoci”.

Na wystawie znajdują się również w kilku gablotach książki, które redagował Grydzewski, wydane już na emigracji po roku 1945. Warto zwrócić uwagę, iż są to prawdziwe bibliofilskie „białe kruki” a pochodzą ze zbiorów Biblioteki Głównej. Nie mogło zabraknąć numerów „Wiadomości” tzw. londyńskich – kontynuacji redaktorskiej działalności Mieczysława Grydzewskiego na obczyźnie.

Należy pogratulować organizatorom świetnej wystawy oraz wielkiej pasji, z jaką była tworzona.

*Mgr Natalia Hurnik, Instytut Filologii Polskiej
fot. N. Hurnik*

NOWE KIERUNKI KSZTAŁCENIA

Redakcja miała przyjemność uczestniczyć w inauguracji zajęć na kierunku Politologia (studia dzienne), która odbyła się 5 października 2004 r. na Wydziale Filologiczno-Historycznym. Organizatorem kierunku był prof. dr hab. Jan Walczak, powołany na stanowisko Dyrektora Instytutu Nauk Politycznych,

Fot. A. Pietrzyk

Na jego zaproszenie na inaugurację przybyli: JM Rektor prof. dr hab. Janusz Berdowski, Prorektor ds. Nauki prof. dr hab. Tadeusz Panecki, Prorektor ds. Nauczania i Spraw Studenckich, Dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego prof. dr hab. Andrzej J. Zakrzewski. No i jednoosobowo nasza Redakcja, stąd migawki ze spotkania.

Warto odnotować, iż Politologia to jeden z dwóch nowo uruchomionych kierunków w roku akademickim 2004/2005. Wtórzy mu „Instrumentalistyka” na Wydziale Wychowania Artystycznego.

Jaki jest bilans oferty edukacyjnej naszej Akademii?

KIERUNKI KSZTAŁCENIA W AJD W CZĘSTOCHOWIE W ROKU AKADEMICKIM 2004/2005

WYDZIAŁ FILOLOGICZNO-HISTORYCZNY

Dziekanat: Al. Armii Krajowej 36a, 42-200 Częstochowa, e-mail: wfh@ajd.czyst.pl

- Administracja
- Filologia Polska
- Filologia
  - specjalność: filologia germańska
  - specjalność: filologia angielska
  - ⇒ specjalizacja:
    - nauczanie języka angielskiego
    - język biznesu
- Historia
- Politologia
- Zarządzanie i Marketing

WYDZIAŁ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZY

Dziekanat: al. Armii Krajowej 13/15, 42-200 Częstochowa, e-mail: wmp@ajd.czyst.pl

- Biotechnologia
- Chemia
- Edukacja Techniczno-Informatyczna
- Fizyka
- Informatyka
- Matematyka
- Ochrona Środowiska

WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY

Dziekanat: ul. Waszyngtona 4/8, 42-200 Częstochowa, e-mail: wp@ajd.czyst.pl

- Pedagogika
specjalności:
  - doradztwo zawodowe
  - nauczanie początkowe i wychowanie przedszkolne
  - pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna
  - pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna
  - pedagogika z wychowaniem fizycznym
  - praca socjalna

WYDZIAŁ WYCHOWANIA ARTYSTYCZNEGO

Dziekanat: ul. Jasnogórska 62, 42-200 Częstochowa, e-mail: wwa@ajd.czyst.pl

- Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej
- Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych
- Instrumentalistyka

W OBRONIE NAUKI

APEL

Polskiego Kongresu Genetyki do Sejmu, Senatu i Rządu RP

Uczestnicy Polskiego Kongresu Genetyki, obradującego w Gdańsku w dniach 7–9. września 2004, z najwyższym niepokojem przyjęli zapowiedź możliwości dalszego obniżenia nakładów na naukę w 2005 r. Nakłady te spadają od wielu lat, sięgając najniższych poziomów w Europie. W pełni popieramy stanowisko władz polskich uczelni i Polskiej Akademii Nauk, wskazujące, że obniżenie finansowania do poziomu 0.27% krajowego produktu brutto (ok. 1/3 średniej europejskiej) oznacza cofnięcie się nauki polskiej, likwidację zespołów badawczych, a nawet całych placówek i przerwanie współpracy międzynarodowej – w sumie roztrwonienie wiele z tego, co po wojnie mozolnie i w siermiężnych warunkach udało się osiągnąć.

Nauka jest dziedziną szczególnie czułą na zapaści, ponieważ wychodzenie z nich wymaga dziesięcioleci. Jest rzeczą oczywistą, że załamanie w nauce pociąga za sobą załamanie kształcenia nowych kadr potrzebnych gospodarce, a także nowych kadr badaczy i nauczycieli przyszłych pokoleń. Odbije się to na poziomie cywilizacyjnym naszego kraju i jego pozycji w Europie. Ta, dążąc do silnej pozycji w globalizującym się świecie, zgodnie z hasłem „gospodarka oparta na wiedzy”, postanawia dziś zwiększać nakłady na naukę. W świetle tego zapowiadane kolejne obniżenie nakładów na naukę stoi w jaskrawej sprzeczności z polityką rozwijającej się Europy.

Uczestnicy Polskiego Kongresu Genetyki, Gdańsk 7-9 września 2004 r.

NASI ARTYŚCI

Sympatycy spotkań muzycznych organizowanych przez Instytut Muzyki i Regionalny Ośrodek Kultury wyrażali już zaniepokojenie nadto długa przerwa wakacyjną. Uspakajamy ich, współpraca nie upadła i dalej cieszyć się będą melomani spotkaniami w sali ROK, czego dowodem jest plakat inauguracyjny działalność w roku akademickim 2004/2005.

AKADEMIA IM. JANA DŁUGOSZA
INSTYTUT MUZYKI
REGIONALNY OŚRODEK KULTURY
w Częstochowie

zapraszają na

KONCERT PEDAGOGÓW

wykonawcy:
Agata Wrześniewska fortepian
Anna Stachura słowo o muzyce

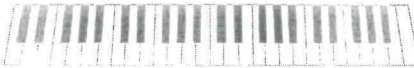
w programie: W.A. Mozart, F. Chopin, M. Ravel
oraz
program poetycki w wykonaniu laureatów

**VIII PREZENTACJI RECYTATORSKICH
POEZJI LIRYCZNEJ -
HALINA POŚWIATOWSKA**

w dniu 8 grudnia 2004r. o godz. 17.00
w sali Regionalnego Ośrodka Kultury, ul. Ogińskiego 13 a

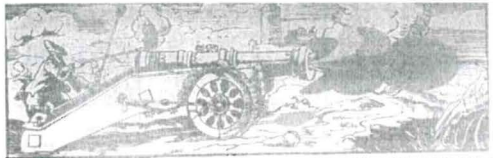
wstęp wolny

Patronat medialny:

* * *

W szeregach społeczności akademickiej przybyło kilku wysokiej rangi wojskowych i być może dlatego kobiety chcą pokazać się także na tym obszarze. Tak, jak potrafią. I oto sukces naszej Pani Prodziekan Wydziału Artystycznego!

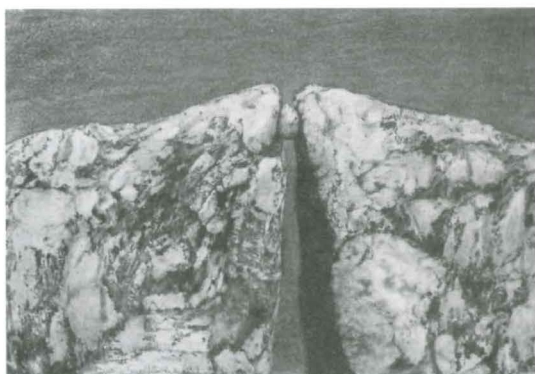
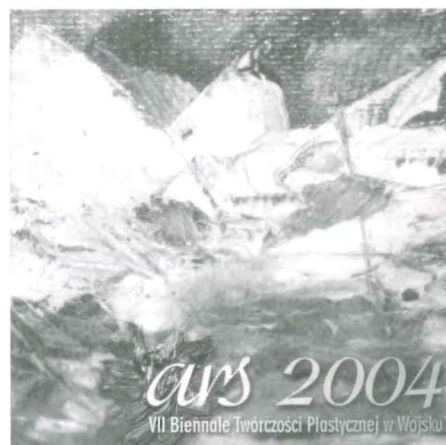

BIENNALE SZTUK PŁASTYCZNYCH WOJSKA POLSKIEGO 2004

 GRATULUJĘ

Pani Krystynie Szwajkowskiej
zdobycia I nagrody
na VII Biennale Twórczości
Plastycznej Wojska Polskiego
ARS 2004

Jury
Dyrektor
Departamentu Wykształcenia
i Promocji Okręgowości
Ministerstwa Obrony Narodowej
Krzysztof Sikora

Krystyna Szwajkowska, "Brama"

WNIKLIWI CZYTELNICY

Mamy takich! Deklaracje czytania naszego pisma przysłowiowo „od deski do deski” idą w parze z interwencjami, gdy mimowolnie wprowadzimy w błąd. Tak było w przypadku nr 6/2004, gdzie zamieściliśmy dane dotyczące naszych obiektów, ich powierzchni i kubatury. Na skutek interwencji o niezgodności powierzchni podległego jej obiektu jednej z kierowniczek, zweryfikowaliśmy dane u głównego specjalisty ds. technicznych mgra inż. Jarosława Kapci. Powtórne opublikowanie jest tym bardziej zasadne, iż baza lokalowa Akademii uległa zmianie, co warto odnotować.

Lp.	WYKAZ OBIEKTÓW	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Kubatura [m ³]
1.	<i>Budynek Główny, ul. Waszyngtona 4/8</i> (Rektorat, Wydział Pedagogiczny, Wydział Filologiczno-Historyczny, SPNJO, Administracja Centralna)	10.394	40.168
2.	<i>Budynek dydaktyczny, ul. Armii Krajowej 13/15</i> (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, Wydział Filologiczno-Historyczny, Wydział Pedagogiczny, SWFiS)	13.923	59.647
3.	<i>Budynek dydaktyczny, ul. Armii Krajowej 36 a</i> (Wydział Filologiczno-Historyczny, Biblioteka Główna)	6.446	27.163
4.	<i>Budynek dydaktyczny, ul. Bór 61</i> (Wydział Pedagogiczny)	2.880	8.064
5.	<i>Budynek dydaktyczny, ul. Jasnogórska 62</i> (Instytut Muzyki)	552	1.490
6.	<i>Budynek dydaktyczny, ul. Dąbrowskiego 14</i> (Instytut Plastyki)	1.921	12.839
7.	<i>Budynek dydaktyczny, ul. Chłopińskiego 3</i> (Instytut Muzyki)	580	1.842
8.	<i>Budynek dydaktyczny, ul. Bohaterów Katynia 40/42</i> (Instytut Plastyki)	915	2.928
9.	<i>Dom Pracy Twórczej, Zakopane, ul. Jaszczurówki 26</i>	405	1.785
10.	<i>Dom Studencki nr 6 „Skrzat”, ul. Dąbrowskiego 76/78</i>	8.526	29.520
Ogółem		46.542	185.446

Ustawodawca

Bodajby się zwyczajnie zaczął leczyć,
Poznałby prawdziwy los człowieka.

Zbigniew Grzędziński

UCZELNIA TRZECIEGO WIEKU

7 października po raz jedenasty inaugurował swój rok akademicki Uniwersytet Trzeciego Wieku, działający przy Wydziale Pedagogicznym pod kierownictwem inicjatorce dr Marii Juszczyk. Uniwersytet ma bogatą ofertę dla swoich słuchaczy. O przydatności tej formy spędzania „trzeciego wieku” zdają sobie sprawę chyba wszyscy. Wielu popiera tę ideę, dając swój społeczny wkład w realizację programu kolejnego roku akademickiego. Nie sposób wszystkich wymienić tu imiennie, ale wszystkim należą się słowa szczególnych podziękowań. Dziś sens istnienia Uniwersytetu Trzeciego Wieku wyrazimy słowami dra Zbigniewa Grzędzielskiego, znanego Czytelnikom fraszkopisarza. Może kiedyś i nasi Czytelnicy wstąpią w szeregi słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Ku pamięci zapowiadamy, że zapisy na kolejny rok zaczynają się zwykle w kwietniu i trwają krótko, bo inicjatywa cieszy się popularnością i skupia ponad pół tysiąca słuchaczy.

Uczelnia Trzeciego Wieku

Nie pora się trapić, że masz już za sobą
Młodzieńcze latanie nad chmury,
Choć stajesz się teraz dostojną osobą,
Idź naprzód! I głowa do góry!

Szansa na sukces, w życia jesieni,
Roznieci zapał w człowieku,
Świat dotąd smutny i szary odmieni
Uczelnia Trzeciego Wieku.

Ona pogodna, jak młoda dziewczyna
Życzliwie w swe progi zaprasza,
Bo tutaj się nowe życie zaczyna,
I przyszłość wyśniona jest nasza.

Wiek złoty ma swoje uroki szczególne,
I ma też rozliczne zalety,
Lżej się wszak żyje, gdy troski są wspólne,
Gdy człowiek gorzknieje – niestety.

W naszej Uczelni Trzeciego Wieku
Sztubackie przeżywa się lata,
Tu duma i radość ogarnia człowieka,
Tu przyjaźń z młodością się brata.

Zbigniew Grzędzielski

DOKUMENTY

Tradycyjnie sygnalizujemy nowe obowiązujące zarządzenia, a niektóre z nich – o szerszym zasięgu – publikujemy w całości.

Zarządzenie wewnętrzne R0210/32/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 1 września 2004 roku w sprawie odpłatności za dyplomy doktorskie

Zarządzenie wewnętrzne R0210/33/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 17 września 2004 roku w sprawie zmiany nazwy Uczelni

Zarządzenie wewnętrzne R0210/34/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 28 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu świadczeń pomocy materialnej dla studentów Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie”

Zarządzenie wewnętrzne R0210/35/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 28 września 2004 r. w sprawie odpłatności za powtarzanie przedmiotu lub roku studiów w roku akademickim 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne R0210/36/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 29 września 2004 r. w sprawie wynagrodzenia za opracowanie recenzji w postępowaniu kwalifikacyjnym poprzedzającym zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego lub nadzwyczajnego

Zarządzenie wewnętrzne R0210/36a/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 4 października 2004 r. w sprawie wynagrodzenia nauczycieli akademickich za realizację zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych i innych, na studiach dziennych i zaocznych, w roku akademickim 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne R0210/37/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 5 października 2004 r. w sprawie opłat za miejsce w Domu Studenta

Zarządzenie wewnętrzne R0210/38/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 12 października 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów „Praca socjalna i organizacja pomocy społecznej”, w roku akademickim 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne R0210/39/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 12 października 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów „Wiedza o społeczeństwie”, w roku akademickim 2004/2005 i 2005/2006

Zarządzenie wewnętrzne R0210/40/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 12 października 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów „Wychowanie przedszkolne” w roku akademickim 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne RO 210/41/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza z dnia 20 października 2004 r. w sprawie zasad ochrony unikalnej aparatury i dokumentacji naukowej oraz ważnej dokumentacji technicznej i technologicznej przed środkami rażenia

Zarządzenie Wewnętrzne RO 210/42/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza z dnia 20 października 2004 r. w sprawie zasad postępowania z dokumentami zawierającymi tajemnicę służbową, które powinny posiadać klauzulę „Zastrzeżone”

Zarządzenie Wewnętrzne R0210/43/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 28 października 2004 roku w sprawie finansowania i organizacji plenerów plastycznych i obozów sportowych ujętych w obowiązujących planach studiów dziennych i zaocznych

Zarządzenie wewnętrzne R0210/44/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 5 listopada 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów Socjoterapia” w roku akademickim 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne R0210/45/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów Wychowanie Fizyczne” w roku akademickim 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne R0210/46/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów Pedagogika specjalna – oligofrenopedagogika” w roku akademickim 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne R0210/47/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów „Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna”, w roku akademickim 2004/2005 i 2005/2006

Zarządzenie wewnętrzne R0210/48/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 19 listopada 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów „Administracja publiczna” w roku akademickim 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne R0210/49/2004 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 19 listopada 2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów podyplomowych studiów „Zarządzanie dla oświatowej kadry kierowniczej” w roku akademickim 2004/2005

Wazeliniarz

Układny i grzeczny,
Chwała, że nie wieczny.

Kamuflaż

Zycie związał z mamoną
Więc działa za „dymną” zasłoną.

Statystyczny strateg

Pełne usta frazesów
I „fata morgana” sukcesów.

„Bezinteresowny”

Prawą ręką przysięga,
Lewą po zasługi sięga.

Zbigniew Grządzielski

*Czekamy na wypowiedzi, sugestie, materiały.
Zastrzegamy sobie prawo skracania i adiustacji tekstów.
Czytelniku, opinii autorów nie należy identyfikować ze stanowiskiem Kierownictwa
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie ani poglądami Redakcji.*

Pismo *Res Academicae* wydaje Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie za zgodą JM Rektora

Zespół Redakcyjny: Anna Pietrzyk, Janina Jędrzejewska

Skład i łamanie komputerowe: Janina Jędrzejewska

Korekta: Katarzyna Pietrzyk

Opracowanie graficzne i projekt okładki: Andrzej Kulej

Grafika na okładce: M. Jurkiewicz

Druk: Zakład Poligraficzno-Introligatorski INTROPRINT w Częstochowie

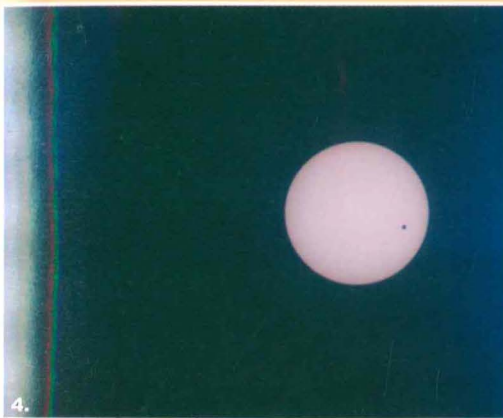
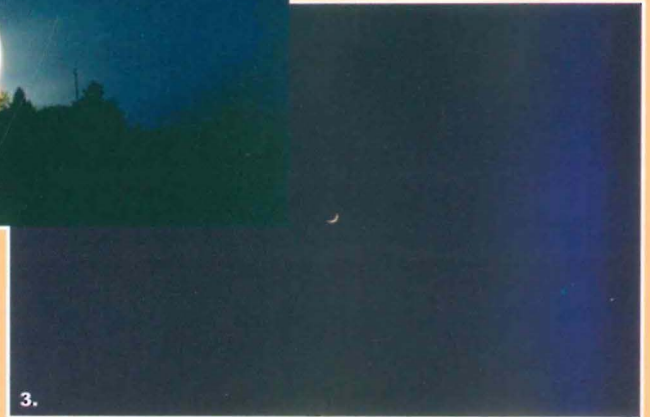
Nakład: 350 egz. bezpłatnych

ISSN 1428-3107

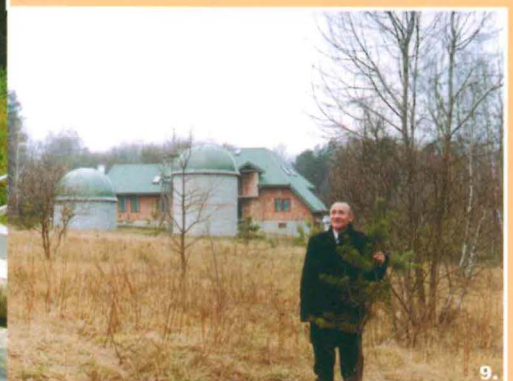

Adres Redakcji:
ul. Waszyngtona 4/8, 42-200 Częstochowa
tel. (0-34) 3784-133
e-mail: a.pietrzyk@ajd.czyst.pl

PER ASPERA AD ASTRA

Czytaj: Wywiad miesiąca

Res Academicae
Res Academicae
Res Academicae
Res Academicae